

Saarijärven Suvi

Saarijärvi-Seura r.y:n kesälehti 2014

Saarijärvi soi Pienen ihmisen iso teko

Yksi tie, kaksi asiaa. Asioidessaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa saarijärveläistäustainen Minna Torppa löysi suuret määrät Saarijärveltä tallennettua musiikkiaineistoa. Mutta laulut saivat odottaa, ensin piti toteuttaa *Kyllillä kummittelee* -kirja.

Kyllillä kummittelee sai valtakunnallistakin huomiota tultuaan valituksi Vuoden kotiseutukirjaksi vuonna 2012. Samanlaista, ellei suurempaakin huomionosoitusta, olisi lupa toivoa *Saarijärvi soi* -teokselle sekä sisällön, toteutuksen että työmäärän puolesta. Kirjaan on koottu ja huolellisesti taustoitettu Saarijärvellä soitettuja ja arkistoihin taltioidut 368 vanhaa kansansävelmää. Jos kaikki laulut ja soitot sovitetaan vaikka kolmen minuutin mittaisiksi, on lopputuloksena yhteen menoon lähes 19 tuntia soittoa, laulua, polkkaa, jenkkaa – ja vaikka mitä!

Saarijärvi soi ei todellakaan syntynyt hetken mielijohteesta. Minna Torppa aloitti musiikin keräämisen arkistoista vuonna 1985. Pikkuhiljaa aineisto laajeni, kun mukaan tuli muitakin tietolähteitä, kuten Museoviraston arkisto, Kansanperinteen arkisto ja jopa Suomen Urheilumuseon arkisto, josta löytyivät Otto Harjun keräämät kansantanhukurälmät. Helsingin yliopiston kirjaston käsikirjoituskokoelma paljasti kätköistään Toivo Kuulan keräämät sävelmät.

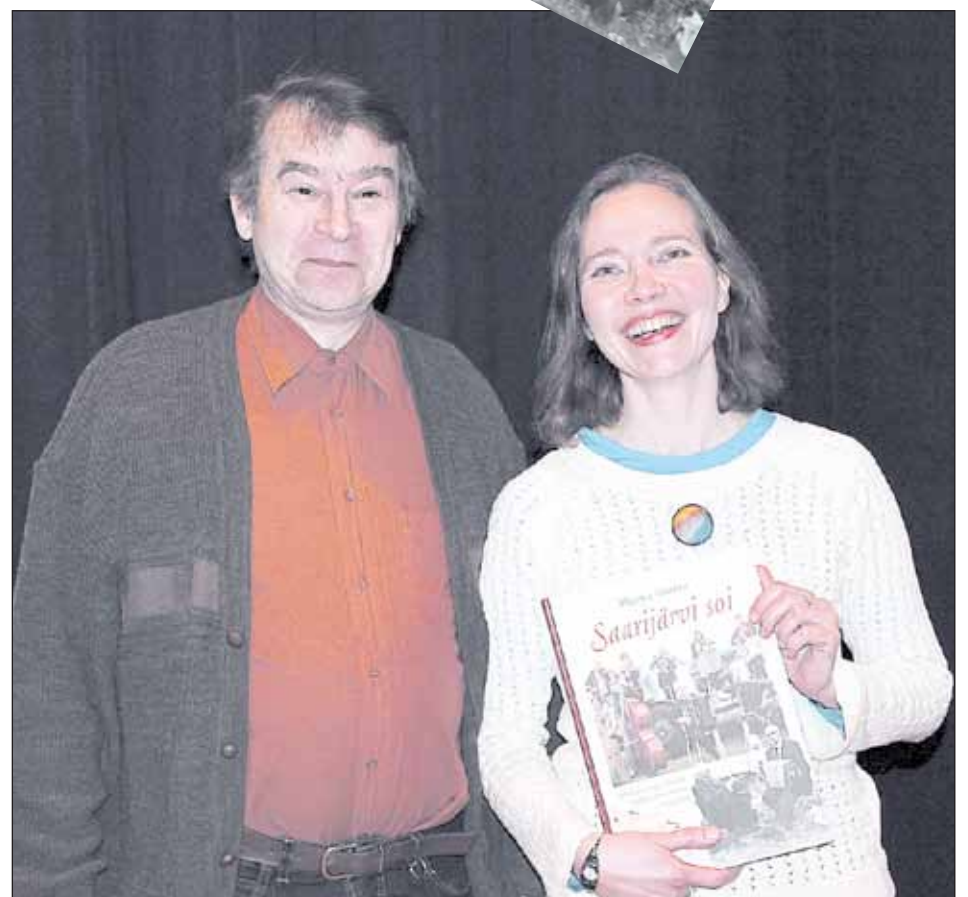
Kirjassa on 368 laulua sanoineen, nuotteineen, eli enemmän kuin esimerkiksi J.N. Vainion toimittamassa Valistuksen Laulukirjassa vuodelta 1948. Eikä *Saarijärvi soi* tyydy vain lehdellä soittelemaan: kirjassa on liitteenä tunnin verran live-äänitystä DVD:llä ja CD-levy, jossa on kuultavana 22 autenttista pelimanniäänitystä, vanhimmat vuodelta 1948. Yksi parhaista on Kalle Leppäsen sooloesitys vuodelta 1954, ilman säestystä "Eikä sieltä Amerikan hotellista kuulu" -niminen laulu, jossa on viestiä vielä tähänkin päivään:

*Eikä sieltä Amerikan hotellista kuulu itku eikä nauru,
mutta sieltä kuuluu haitarisoitto ja souvaripojan laulu.
Pois minä lähdän, jos olen ollut seuran pahentaja,
jos olen ollut tämän puolen tyttöjen kunnian alentaja,
jos olen ollut tämän puolen tyttöjen kunnian alentaja.*

*Mutta kunnian vien minä mennessäni, kun tältä kylältä lähdän
ja naapurin tyttöä itketän sen rakkauten tähten.
ja naapurin tyttöä itketän sen rakkauten tähten.*

*Maantien poikki kun riiarit loikki ja lakit ovat kallellansa,
tämän puolen ämmät ne kahvia keittää pienellä pannullansa
tämän puolen ämmät ne kahvia keittää pienellä pannullansa.*

Julkistamistilaisuuden monipuolisesta musiikista vastasi Saarijärven Mandoliiniorkesteri, johtajanaan Esko Talvilahti, oik.

Risto Pynnönen

Minna Torppa ja maankuulu kantelemies Kari Dahlblom sekä unituore Saarijärvi soi -kirja julkistamistilaisuudessa 16.12.2013.

PÄÄKIRJOITUS

Ootkos velikulta pukkia nähny?

On tässä sitten päästy piireihin, musiikkipiireihin. Onpa tätä ihmettä jo odoteltukin, yli viisikymmentä vuotta. Pitää palata vuoteen 1962. Silloin alaluokalla, varmaan kolmannella, Toivakan pitäjän Heiskan kansakoulussa vetäisin laulukokeessa ensin Viipurin Vihtorin ja toiseksi Jussin vanhan haitarin. Taiteellista vaihtelua, omaperäisyyttä tai pakollisia kuvioita ei arvioitu erikseen, vaan laulun yhteisvaikutelman perusteella numeroksi tuli kevättodistukseen 7.

Yläluokan puolella saimme musiikinopetusta ihan, luokassa oli harmoni ja joskus myös opettajan oma piano. Opin jonkin verran nuotteja ja tunnustamaan sävelasteikon näppäimistöä, mutta koskaan en päässyt käsitykseen, mitä vasemmalla kädellä pitäisi tehdä soitettaessa. Parhaat opit sain vieruskaveriltani Frimanin Erkiltä, joka opetti minulle harmonilla *Metsäkukkaa* – ja osaan sen yhdellä kädellä vieläkin.

Tämä nyt alkusoitoksi sille, että on laitettu minut, maallikko, musiikkilehden tekijäksi. Enkä tiennyt olevani edes ehdolla, joten todella mustasta hevosesta on kysymys. Laulun lahjani on edelleen säilynyt piilevänä, mutta kuuntelu onneksi sujuu, ainakin toistaiseksi. Olen tanakasti pysynyt 1950-luvulla, mutta täytyy tunnustaa, että epäolulut 30-lukukaan huono musiikin vuosikymmen. Alkuperäinen Dalap on edelleen yksi suosikeistani eri laulusolisteineen, samoin Teijo Joutsela ja Humppa-Veikot – *Yö Altaille* tulee ensimmäisenä mieleen.

Niinpä ei ollutkaan mikään täydellinen hyppy tuntemattomaan tämä nyt esille tuleva vanhan musiikin kavalkadi. Näiden pitkään säilyneissä esitysten ääni- ja tekstimaailma on minulle ikään kuin pinnan alla tuttu. Ja kovin kiehtoo minua se värikäs sanankäyttö, jota on runsaasti tarjolla lähes kaikissa Saarijärvi soi -kirjan lauluissa.

No – nyt päästään tuohon otsikossa mainittuun pukkiin: Siinä sävel on alun perin keskieuropalainen pilkkala ulu, mutta niin vain on tämän version sanat syntyneet Saarijärvellä ja nyt siis kirjaan painettu, nuottien kanssa.

*Ootkos velikulta pukkia nähny Heramäen rinteellä?
Sill' on pitkät paksut sarvet, kilikilikellot kaulassa.
Halitula hii ja hienoa helemoo,
halitula hii ja hienoa helemoo,
halitula hii ja hienoa helemoo,
kilikilikellot kaulassa.*

Tämän olisin esittänyt laulukokeessa, jos olisin silloin tiennyt.

Risto Pynnönen

Saarijärvi-Seuran edustajisto 2013-2014

Puheenjohtaja: Jouko Tukiainen (09)

Yleisedustajat: Pekka Länsisalo (03), Pentti Ruohotie (03), Eija Viitanen (03), Mirja Tarvainen (05) ja Esa Hakkarainen (09)

Hännilä, Ranta-Hännilä: Elina Rutanen (08) ja Eero Hirvonen (13)

Kalmari: Pirjetta Nyrönen (11) ja Saara Iso-Ahola (03)

Kekkilä: Meeri Hytönen (03), Eila Peura (11) ja Rainer Setälä (12)

Kolkanlahti: Matti Raivola (05) ja Sirkka Miettinen (06)

Konttimäki: Maria Harju (06)

Lannevesi: Esko Talvilahti (09) ja Martti Takalo (03)

Lehtola-Muittari: Helena Salokivi (03) ja Tuula Kuhno-Vuori (12)

Linna-Rahkola: Risto Pynnönen (05) ja Leena Kuhno (05)

Mahlu: Pirjo Leppämäki (05)

Pajupuro: Eila Rimmi (05) ja Marja Piesanen (07)

Pylkönmäki: Kauko Lehtonen (10) ja Juha Lehtonen (09)

Tarvaala: Eino Hyvärinen (03) ja Markku Koskenlahti (03)

LAULUT SOIMAAN!

Monet tässä lehdessä julkaistuja lauluja on kuultavissa osoitteessa:

sites.google.com/sites/saarijsuvi

Pikalinkki oheisessa QR-koodissa.

Kotiseututyötä voi tukea monella tavalla

Saarijärvi-Seura r.y:n toiminnan päämääränä on kotiseudun kaikinpuolinen kehittäminen. Henkisen pääoman ja käytännön yhteistyön oikealla suuntaamisella saavutetaan paikallisella tasolla hyviä tuloksia. Kuitenkin investoinnit pysyviin rakenteisiin ja laajat kulttuurituotteet edellyttävät mittavaa taloudellista panostusta. Saarijärvi-Seuran tavanomaiset tulot eivät mahdollista tällaisia hankkeita. Niihin tarvitaan kotiseutuasiaa ymmärtävien saarijärveläisten henkilöiden ja yritysten tukea esimerkiksi testamentin tai lahjoitusten muodossa. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta toiminnasta on Saarijärven museon aikaansaaminen edistämään saarijärveläistä ja keskisuomalaista kulttuuriperintöä ja taidetta. Seura onkin oiva vaihtoehto sellaisille henkilöille, joiden on vaikea kohdentaa hankkimaansa varallisuutta ja jotka haluavat elämäntyönsä hyödyttävän jatkossa vaikakapa koko seutukuntaa.

Toiminta jäsenenä tai vapaaehtoisena avustajana kotiseutuasioissa

Jäsenmaksun maksaminen osoittaa arvontaa kotiseututyötä kohtaan. Aktiviteettejaan voi kukaan suunnata haluamiinsa tarkoituksiin silloin, kun kulloinenkin elämäntilanne sen parhaiten sallii.

Seuran tuotteiden hankinta

Seuran tuotteita on saatavilla Saarijärven museosta, Kirjakauppa Kipasta ja Saarijärven Käsiyökeskuksesta. Tuotto käytetään kotiseututyön hyväksi.

Merkkipäivälahjoitus

Merkkipäivälahjoitus on oivallinen ja vaivaton tapa tukea kotiseututyötä. Saarijärvi-Seuralla on tätä varten **Saarijärvi-Rahasto** (tilin:o FI21 219 1800 018 11). Tällaisia merkkipäiviä ovat esimerkiksi syntymäpäivät, hääpäivät ja eläkkeelle siirtymispäivät.

Lahjoitukset

Lahjoituksen voi tehdä Saarijärvi-Seuralle. Varat käytetään lahjoittajan ilmoittamaan tarkoitukseen tai ellei sitä ole ilmoitettu, varat käytetään kotiseututyön tukemiseen. Lahjoittaa voi myös suoraan seuran tilille. Viestikenttään toivotaan laitettavan lahjoittajan yhteystiedot ja mahdollinen lahjoituksen tarkoitus.

Testamentit

Testamenttilahjoitus merkitsee sitä, että osa lahjoittajan elämäntyöstä ja perinnöstä koituu pysyvästi kotiseututyön hyväksi. Se on samalla lahja tuleville sukupolville.

Saarijärvi-Seuran ja Saarijärven museon toiminnot sekä Saarijärven kaupungin kulttuurielämä eivät olisi nykyisessä tasossaan ilman testamenttilahjoitusta. Nimittäin rouva Toivi Järvinen, joka kuoli 12.10.1982, testamenttasi suurimman osan omaisuudestaan Saarijärvi-Seuralle, jonka tuli jälkisaadoksen mukaan perustaa säätiö tehtävänä taidemuseon rakentaminen Peltoniemeen.

Saarijärven Mannilan Taidesäätiö merkittiin säätiörekisteriin 12.9.1985. Säätiö sai nimensä Toivi Järvisen kotitalon Mannilan mukaan. Säätiön tarkoituksena on Saarijärven ja sen lähialueiden taiteen ja kulttuurin vaaliminen sekä yleisen mielenkiinnon vireillä pitäminen niitä kohtaan. Säätiön merkittävin tehtävä on ollut museon rakentaminen vuosina 1986-1989 yhteistyössä Saarijärven kaupungin kanssa. Museorakennuksen vieressä sijaitseva Toivi Järvisen taidekoti avattiin yleisölle jo vuonna 1986. Peltoniemen pihapiirissä on myös 1860-1870-luvulla rakennettu asuinrakennus ulkorakennuksineen.

Tukemiseen liittyvissä asioissa tiedusteluihin luottamuksellisesti vastaavat

Hannu Luotola
Puheenjohtaja
045-6330792

Reino Ahola
Rahastonhoitaja
0400-640147

Kotiseututyön ajankohtaisia asioita

Kotiseututyön keskeinen yhteiskunnallinen teema on tänäkin vuonna kuntauudistus yhdistyneenä sosiaali- ja terveystieteiden uudistamiseen. Rajojen, rakenteiden, hallinnon ja talouden muutoksissa on pidettävä huoli siitä, että ihmistä ei näissä myllerryksissä unohdeta. Kaikissa tapauksissa kotiseutu henkisine ja aineellisine arvoineen säilyy.

Saarijärveläisten kotiseutu kuuluu Isänmaamme tunnetuimpiin ja kauneimpiin sekä kulturelleimpiin seutukuntiin. Kotiseutuyhdistyksemme **Saarijärvi-Seura** toimii yhteistyössä valtakunnallisen kattojärjestönä Suomen Kotiseutuliiton kanssa. Liitolla on lähes 800 yhteisöjäsentä (642 paikallisyhdistystä, 112 kuntaa, kaikki 18 maakuntien liittoa, 16 aluejärjestöä ja 8 valtakunnallista järjestöä) sekä yksityisiä kannattajajäseniä 194.

Kotiseututyön tavoitteet ovat:

- elinympäristön viihtyisyyden parantaminen
- kotiseututunteen vahvistaminen
- kotiseudun kehittäminen paikallisten erityispiirteiden pohjalta
- alueellisen ja paikallisen olemassaolon korostaminen ja kehittäminen

- paikalliskulttuurien vaaliminen, edistäminen ja
- asukkaiden omatoimisuuden voimistaminen ja kotiseutuhengen ylläpitäminen.

Kotiseututyön painoalat vuonna 2014 ovat:

- kotiseututyö muuttuvassa Suomessa
- kotiseuduntutkimus: kotiseutuarkeologisten kehittäminen, kotiseutujulkaisujen tekeminen ja paikallismuseotoiminnan kehittäminen sekä
- järjestötoiminnan ja jäsenpalvelutyön kehittäminen.

Saarijärvi-Seuran toiminnasta vuonna 2014 voidaan mainita muun muassa Saarijärven Paavojen ja kaupungin johdon taapaaminen Paavon päivän 25.1. aikeihin (22.1), Runebergin päivän tilaisuus 5.2 Saarijärvi-salissa yhteistoiminnassa kaupungin kanssa, Keski-Suomen päivän 18.4.2014 viettoon osallistuminen (16.4), Saarijärven Paavon julkistaminen juhannuspäivänä 21.6, musiikillinen kotiseuturetki Koskenkylälle 25.7, kotiseututyön tukeminen jakamalla apurahoja sekä nuorten aktivoiminen kotiseututyöhön, murrekarttakirjan valmistelu, Saarijärveläiset kirjailijat -julkaisun valmistelu, Häkikilän ja Kalmarin kylä-

museoiden esineistön dokumentointi, Saarijärven museon avustaminen, Ruokosen lammen tutkimushankkeen (kalanpyydykset ja ruuhet) tukeminen, entisten ja nykyisten saarijärveläisten aktiivointi muistelemaan kyläkuntien persoonia sekä tallentamaan ja keräämään heihin liittyvää aineistoa ja museon kokoelmien kartuttaminen, Saarijärven kansallispuvun virallistamisen jatkaminen yhdessä Suomen käsityön museon ja Suomen kansallispukukeskuksen kanssa, yhteistoiminnan jatkaminen Saarijärven Lossin kanssa, yhteistoiminta 2.10.2013 perustetun Pääkaupunkiseudun Keskisuomalaiset -kotiseutuyhdistyksen (Metsopoli) kanssa, Kömin Killan kirkkotie-museotiehankkeen Pyyrinlahti-Pyhäkankaan karsikko-Saarijärvi tukeminen, Suomenselän Soutajien kirkkovenekoppelin aikaansaamisen tukeminen, Matthias Calonius -tietoisuuden vahvistaminen Saarijärvellä.

Yhteistoiminta muiden kotiseutuyhdistysten sekä seutukunnan yhdistysten kanssa on aktiivista.

Hannu Luotola

Saarijärven Suvi on Saarijärvi-Seura ry:n kesälehti

Toimitus: Saarijärvi-Seuran johtokunta. **Päätoimittaja:** Risto Pynnönen. **Taitto ja ulkoasu:** Sampo-lehti.

Paino: Lehtisepät Oy, Pieksämäki, 2014

Soittoharrastuksesta kiitollinen

Musiikkimatkalta aviopuoliso, ystäviä ja rutkasti elämänkokemusta

Sari Honkonen on yhdessä Sirpa Varvikon kanssa tehnyt suurtyön ohjatessaan nuorten kansanmusiikkiyhtyettä Koplaa kymmenen vuoden ajan.

– Tytöt olivat silloin 8-9 -vuotiaita. Sirpan kanssa olemme saaneet olla tyttöjen rippi- ja yliopilasjuhliissa ja olla vastaanottamassa heidän kanssaan Pelimanni-yhtyeiden Suomen mestaruutta Mäntsälässä vuonna 2011. Yhteistyö jatkuu. Menemme jälleen Kaustisten Kansanmusiikki-juhliille, valmistemme toista levyämme ja syksyn juhlavuoden konsertteja.

Soittamisen alkeet keltaisella muovihaitarilla

Honkosen oma musiikkiharrastus alkoi viisivuotiaana.

– Muistan, että oli lauantai-ilta, olimme tulleet saunasta ja selasin Anttilan postimyntikuvas-toa, ja ihastuin keltaiseen muovihaitariin. Sen kanssa menin ensimmäiselle soittotunnille,

Honkonen kertoo kaivaessaan laatikosta äitinsä tallentamia lehtileikkeitä.

Kuissa Honkonen laulaa tai soittaa usein Sampolassa. Nuorisoseuran järjestämissä tapahtumissa soittotaito ja esiintymisvarmuus paranivat.

Koska Saarijärvellä ei ollut konservatorion alaisuudessa mahdollista opiskella harmonikan soittamista, Honkonen aloitti opinnot Jyväskylän konservatoriossa. Samassa oppilaitoksessa oli myös tuleva puoliso Harri Honkonen.

– Vuodesta toiseen jatkuva yksinsoittaminen voi puuduttaa. Mielenkiintoa soittoharrastukseeni lisäsi, kun opettajamme kehotti minua ja Harria soittamaan duettoja. Yhdessä soittamisen ilo varmaan innostaa Koplankin jäseniä jatkamaan.

Honkonen opiskeli konservatoriossa seitsemän vuotta.

– Mietin kyllä jossakin vaiheessa musiikin valitsemista ammatiksi ja hain lukion jälkeen Sibelius-Akatemiaan kansanmusiikkilinjalle. Silloin jo seurustelin Harrin kanssa. Jos olisin päässyt, en ehkä olisi halunnut lähteä niin kauaksi opiskelemaan. Asiat ovat menneet näin hyvin.

Honkonen valmistui lastentar-

Kopla julkaisi keväällä 2010 Piiloraita-levyn. Kuva julkistamiskonsertin harjoituksista, jossa soitti myös Teemu Männistö.

Kopla voitti keväällä 2011 Pelimanni-yhtyeiden Suomen Mestaruuden. Koplalaisia harjoittelemassa saman vuoden syksyllä Nord 11-tapahtumaan.

Pikkutyön unelma toteutui, kun hän sai haitarin. Sari Honkosella on tallessa ensimmäinen soittimensa.

haopettajaksi ja työskentelee esiopetuksessa Tarvaalan koulussa.

Honkosilla on kolme lasta ja 17 vuotta sitten valmistui oma koti aivan synnyinkodin pihapiiriin Lannevedelle.

Monenlaisia esiintymisiä eri kokoonpanoissa

– Minua on kannustettu soittamaan ja harrastuksesta olen saanut paljon. Jo pikkutyttönä sain tutustua niin moniin paikallisiin konkarisoittajiin Mauno Oksasen eli Kurttu-Manuun, Veikko Manniseen ja Pauli Hiekkavirtaan kuin valtakunnallisiin musiikkivaikuttajiin.

Honkonen on soittanut lukuisissa kokoonpanoissa ja sanoo kokeneensa ainutlaatuisia hetkiä kilpailuissa ja ulkomaamatkoilla.

– Keikkoja ja soittoharjoituslähtöjä on tähän ikään mennessä varmaan useampi tuhat. Konservatoriossa Honkonen soitti klassista musiikkia. Soittaminen on laajentunut sittemmin kansan-, -tanssi- ja iskelmämusiikkiin ja poppiin, rockiin, hengelliseen ja jatsiin. Muistoja on juhannuskokko- ja kirkkosoitoista presidenttiparille esiintymiseen ja YLEN studioäänityksiin. Viime vuoden Luomusoitossa Honkonen valittiin Luomupelimaniksi.

– Musiikki on aina ollut osa minua ja toivon jatkavani musiikkimatkaa läpi elämäni. Monta asiaa on osunut kohdalleen ja saan olla paljosta kiitollinen.

”Ma kunneka kuljin tai mitä mä näin” Saarijärven laulu ei sattumalta syntynyt

Perjantaina 25.1.1945 oli Sampo-lehdessä seuraavanlainen otsikko: Kuka sepittää ”Saarijärven laulun”?

Sittemmin syntyneen ja sävelletyn laulun koko syntyhistoria on muuten tiedossa, mutta alkuperäisen ajatuksen ”henkinen isä” käy ilmi ikään kuin vahingossa, vähän erikoisessa asiayhteydessä. Lehtiartikkeli esittää asian kiihkottomasti ja kaikin puolin asiallisesti, ei siinä mitään:

”Toimitus on saanut eräältä avustajaltaan kirjeen, jossa lausutaan julki varmasti monien saarijärveläisten mielestä kytenyt ajatus oman »Saarijärven laulun» aikaansaamiseksi. Annamme avustajamme kirjeen puhua puolestaan. »Oma pitäjän laulu seurojen ja yhdistysten erillisissä tilaisuuksissa laulettavaksi yhteisesti — mielestäni erikoisen mieleenkiitoisena ajatus, joka sattumalta alkoi askarruttaa aivojani. Sanojen löytäminen kuuluisi ehkä Sammon työalaa: esim. kilpailun julistaminen »Saarijärven laulusta» olisi paikallaan. Uuden sävelen hankkiminen laululle olisi muuten myöskin paikallaan, mutta ehkäisäi ainakin aluksi laulun levämisiä, jopa tyrehdyttäisi koko laulun, eilei sävel olisi onnistunut. Sanojen sijoittaminen entiseen tunnettuun sävelmään voisi ratkaista tämän puuman. (Vrt. esim. »Kallaves...») Oitakaapa onkeenne. Saarijärven laulussa olisi mielestäni luotava toisenlainen kuva Saarijärvestä kuin ne vanhat traditiot, mitkä »Saarijärven Paavo» on pitäjästämme luonut.”

Lauluasialia oli seuraavan kerran esillä 8.2. otsikolla ”Runoilijat ja harrastelijat, »Saarijärven laulua» sepittämään! Kyseessä oli »Sampo-lehden suuri kilpailu», johon annettiin tarkat säännöt, muun muassa se, että kilpailu koskee ainoastaan laulun sanoja. Palkintona hyväksytyksi tulleesta »Saarijärven laulusta» annetaan taiteilija Hannes Autereen maalaus, arvoltaan 12.000 markkaa...”

Lauluehdotusten sisäänjättöaika oli runsaasti, takaraja oli 1.5.

Niinpä toukokuun 10. päivänä oli julkaistavissa pikku-uutinen, jossa ilmoitettiin, että 45 runoa saapui määräaikaan, 1.5. mennessä. ”Julkaisukelpoiset runot painetaan ensi tilassa ja jaetaan liitteenä lehtemme lukijoille, jotka äänestyslipun välityksellä saavat lausua mielipiteensä 3:sta parhaasta runoehdotuksesta.”

Vaikka ehdotuksia oli tullut 45, ”muodollisesti ja sisällöllisesti heikoimmat on täytynyt jättää pois. Tähän liitteeseen olemme ottaneet 27 runoehdotusta, jotka arvonnän perusteella on numeroitu 1-27.

...pyydämme lukijoitamme takasivulla olevalla äänestyslipulla lausumaan mielipiteensä runoista.”

Toden totta, lehden mukana oli 12-sivuinen liite, jossa kukin kilpailuun kelpuutettu teksti oli esillä ja takasivun äänestyslipussa sarakkeet, jossa ”Kolme parhainta ehdotusta asetamme seuraavaan järjestykseen”. Lipukkeen painoasusta saa sen käsityksen, että samalla kertaa viisi ihmistä saattoi äänestää suosikkiaan asettamalla ne sijaluvuille 1, 2 ja 3.

Kesäkuun 28. päivänä oli Sampon sisäisivuilla luettavissa, että ”Saarijärven laulu-kilpailu on ratkaistu. VOITTAJA YLIOPPILAS PENTTI SILLANTAUS LANNELVELTÄ.”

Etusivun uutiseksi tästä ei ollut, siellä kerrottiin kuvan kanssa, että ”Rovasti Hugo Winter 80-vuotias.”

Laulun sanat päätyivät kauniissa kehysissä etusivulle seuraavassa numerossa, 5.7. Sisäisivuilla on kuva värikkäisistä Pentti Sillantaudesta (s. 30.3.1923) ja haastattelutekstissä käy ilmi, että voittaja on lakitiiteen ylioppilas ja kirjoittanut runonsa kotonaan, veljeksien ”kesäasuntokorsussa” navetan ylisillä. Nuori mies ei mitenkään

Kuka sepittää »Saarijärven laulun»?

Toimitus on saanut eräältä avustajaltaan kirjeen jossa lausutaan julki varmasti monien saarijärveläisten mielestä kytenyt ajatus oman »Saarijärven laulun» aikaansaamisesta. Annamme avustajamme kirjeen puhua puolestaan:

»Oma pitäjän laulu seurojen ja yhdistysten erillisissä tilaisuuksissa laulettavaksi yhteisesti — mielestäni erikoisen mieleenkiitoisena ajatus, joka sattumalta alkoi askarruttaa aivojani. Sanojen löytäminen kuuluisi ehkä Sammon työalaa: esim. kilpailun julistaminen »Saarijärven laulusta» olisi paikallaan. Uuden sävelen hankkiminen laululle olisi muuten myöskin paikallaan, mutta ehkäisäi ainakin aluksi laulun levämisiä, jopa tyrehdyttäisi koko laulun, eilei sävel olisi onnistunut. Sanojen sijoittaminen entiseen tunnettuun sävelmään voisi ratkaista tämän puuman. (Vrt. esim. »Kallaves...») Oitakaapa onkeenne. Saarijärven laulussa olisi mielestäni luotava toisenlainen kuva Saarijärvestä kuin ne vanhat traditiot, mitkä »Saarijärven Paavo» on pitäjästämme luonut.

Toimitus on ottanut kiitollisena »onkeensa» kirjoittajan ehdotuksen ja päättänyt julistaa mainitun kilpailun. Palkintolautakuntaan kutsutaan runoutta (untevia eri järjestöjen ja yhteiskuntapiirien edustajia. Lisäksi annetaan Sammon lukijoille tilaisuus äänestyksen välityksellä esittää mielipiteensä valinnasta. Kilpailu koskee toistaiseksi ainoastaan laulun sanoja. Muihin kilpailuehtoihin pääamme tarkemmin myöhemmissä numeroissa.

tunnustaudu kirjallisuuden saati runouden harrastajaksi, mutta tietty määrä vakavaa otetta aiheeseen hänellä on esittää: ”...kouluaikana kirjalliset harrastukseni supistivat melkein yksinomaan suomenkielen ehtojen suoritukseen!”

Sävellyksen suhteen hän osasi olla hyvin kriittinen: ”Toivon hartaasti siinä onnistuttavan niin hyvin, että sävellys ja tämä runo toisiaan täydentäen tulisivat hyvin täyttämään kunniaakaan paikkansa rakkaan Saarijärven kotiseutulauluna.”

- Tehtävä suoritettu, Samossa varmaan sanottiin. Syytä olikin, olihan kilpailun toteuttaminen kaikkinen yksityiskohtineen aikamoinen rullanssi, siitä ei ole epäilystäkään. Arvosteluraadin kokoaminen, aineiston käsittely, tulosten selvittäminen ja kirjaaminen ynnä muu setviminen kyllä työstä kävi, siihen aikaan kun ei tunnettu eikä tarvittu taulukkolaskentaa...

Mutta kuinka kävikään? Laulussa sanotaan: ”Syksy vei, syksy vei maalarin, syksy vei, syksy vei muurarin...” -mutta Sampon syksy toi - ja mitäs muutakaan kuin lukijan postia, 6.9.: ”Saarijärven laulun arvostelulautakunnalle: ”Koska arv. lautakunnan ja lukijain arvostelu Saarijärven laulun suhteen oli niin hämmästyttävän, saataneen sanoa: lystillisen yhtä pitävä, tekee mieli kysyä, onko lautakunnalla laulun suhteen lainkaan varmaa perustelua ja itsenäistä mielipidettä vai menettivätkö auktoriteetit itsenäisyytensä äänestyslukujen hypnotisoimina?” Näin muo-

Runoilijat ja harrastelijat, »Saarijärven laulua» sepittämään!

Sampo-lehden suuri kilpailu.

Kuten loku aika sitten lehdessämme kerroimme, sai toimitus eräältä saarijärveläiseltä avustajaltaan aatteen julistaa kilpailun, jonka tarkoituksena olisi löytää pitäjällemme oma »Saarijärven laulu» erilaisissa juhla- ja välistilaisuuksissamme laulettavaksi.

Toimitus, harkittuaan asiaa, julistaa nyt kilpailun seuraavilla ehdoilla:

1) Kilpailu koskee ainoastaan laulun sanoja. Tämä senvuoksi, että runoilija saa täydet vapaudet, tarvitsematta ennakoita olla sidottu esim. mihinkään tuttuun säveleeseen. Myöhemmin julistetaan sävellyskilpailu valituksi tullesiin sanoihin. Runon sävellyskelpoisuus on kuitenkin arvosteltaessa huomioitava tärkeä seikka. Runon pituus ja säeluku on runoilijan vapaasti määrättävissä.

2) Kilpailu-aika kestää huhtikuun loppuun. Runoehdotukset on jätettävä tai postitse lähtettävä tämän vuoden toukokuun 1 päivään mennessä osoitteella: Sampo-lehden toimitus, Lannevesi.

3) Arvostelun ehdottoman puolueettomuuden takaamiseksi pyydetään kilpailuun osalistuvia varustamaan runonsa nimimerkillä. Mukaan on liitettävä suljettu kirjekuori, jossa on mainittuna lähettäjän oikea nimi ja osoite.

4) Palkintona hyväksytyksi tulleesta »Saarijärven laulusta» annetaan taiteilija Hannes Autereen maalaus, arvoltaan 12.000 mk. Lisäksi jaetaan pienempiä lohdutus-palkintoja.

5) Ennen palkintojen jakoa julkaitaan lähetetyt runot toimituksen valinnan mukaan Sammassa, minkä jälkeen toimitetaan lukijoiden kesken äänestys parhaasta runosta. Vasta sen jälkeen toimittaa arvostelulautakunta valintansa.

6) Sampo pidättää julkaisuoikeudet palkittuihin ehdotuksiin.

7) Palkintolautakunnan kokoonpanosta ilmoitetaan myöhemmin, sen jälkeen kun asiasta on sovittu k.o. henkilöiden kanssa.

Toimitus toivoo runsasta ja tuloksellista osanottoa kilpailuun.

45 runoa

saapui määräaikaan, 1.5. mennessä »Saarijärven laulu-kilpailuun me. Julkaisukelpoiset runot painetaan ensi tilassa ja jaetaan liitteenä lehtemme lukijoille, jotka äänestyslipun välityksellä saavat lausua mielipiteensä 3:sta parhaasta runoehdotuksesta. Palkintolautakunta kokoonuu sen jälkeen.

toili nimimerkki To-Ka näkemyksensä. Samalla lehdessä toimitus vastasi epäilyihin pitkällä vastineella, josta kävi ilmi seuraava: ”Nimim. ”To-Ka” epäilee, että lukijain ”arvostelukyvyttömän arvostelun» edessä epäitsenäisen (ja siis arvostelukyvyttömän) lautakunta on tehnyt epäasiallisen ratkaisun, koska se on tullut samaan tulokseen kuin äänestykseen osaaottanut lukijat. ”To-Kan» mielestä laulun valinta kai osoittaisi suurempaa asianmukaisuutta, jos lautakunnan ratkaisu olisi ollut erilainen kuin äänestyksen tulos. Kun ”To-Ka” ei esitä muuta perustelua epäilykselleen eikä asetu puoltamaan jotain toista laulua hyväksytyä parempana eikä pidä kilpailun tasoakaan niin heikkona, että niistä ei olisi lainkaan voinut laulua valita, niin hänen epäilykseltään mielestäni puuttuu kokonaan asiallinen perusta.”

Onkohan nykyajan toimituksissa samanlaista suorasekkäisyyttä puolustaa oikeaksi katsomiaan toimia? Tämän jälkeen

ei epäilykselle pitänyt jäädä sijaa, mutta jäi kuitenkin, kun areenalle eli yleisönsastolle 4.10. astui omalla nimellä esiintyvä Toimi Nieminen: ”Reunahuomautuksia kilpailusta Saarijärven laulun aikaansaamiseksi:

”Saarijärven laulu” -kilpailun tultua ratkaistuksi sallittaneen allekirjoittaneen, kilpailuajatuksen ”henkisenä isänä”, esittää muutamia reunamuistutuksia itse kilpailusta ja suoritetusta ratkaisusta.

Päinvastoin kuin kilpailulautakunta, toteaisin, ettei toimeenpantu kilpailu sitenkään antanut täysin tyydyttävää tulosta elävän ja säilyvän ”Saarijärven laulun» aikaansaamiseksi. Lauluehdotusten joukossa on tosin monia sekä sisällykseltään että runoteknillisesti varsin hyviäkin, mutta puuttuu niiltä useita tärkeitä ominaisuuksia, joita ”maakuntalaululta» vaaditaan, jotta se muodostuisi siksi, mitä sen pitäisi olla. Tärkeimmät edellytykset eläväksi, säilyväksi ja kaikkien sydämiin käyväksi lauluksi tullakseen kotiseutulaululta vaaditaan ennen kaikkea runomuodon yksinkertaisuutta, mahdollisimman harvoilla sanoilla luonnehdittua tärkeintä ja oleellista sen seudun luonnossa ja kansassa, mille laulu omistetaan...”

Tässä vaiheessa on syytä todeta, että onneksi laulu oli valittu, voittajat palkittu ja säveltäminen jo orasti horisontissa.

«Saarijärven laulu»-kilpailu ratkaistu.

VOITTAJA YLIOPPLAS PENTTI SILLANTAUUS LANNEVEDELTA.

Helmikuun 2. p:nä julistamamme kilpailu «Saarijärven laulun» sanoista on nyt saatettu onnelliseen loppuun. Arvostelulautakunta, johon kuuluivat rva Niini Järvinen, ent. pankinjoht. Artturi Koskenkai-ku, joht. Einari Koskinen, rehtori Erkki Mustakallio sekä toimituksen edustajina Eeti Hänninen, Hilka ja Tauno Suomela, kokouksi 25. 6. ratkaisevaan istuntoonsa, johon lisäksi oli poissa olevana antanut kilpailusta kirjallisen lausuntonsa lehti Heikki Haavio. Palkintolautakunnan jäsen näi Helmi Laihe oli estetty saapumasta kokoukseen.

Arvostelulautakunnan harvinaisen yksimielinen valinta kohdistui nimimerkki «Liruhun Lisan» esiteltyyhkosessamme numerolla 7 numeroituun runoon, jonka tekijäksi osoittautui Pentti Sillantaus Lannevedeltä. Toiselle tilalle tuli nimimerkki «Kotiseutu loutu-perspektiivistä» runo n:o 11, tekijä Eetu Hyvämäki Lakomäestä. Kolmas sija saman runoilijan runolle n:o 12, nimim. «Laulavat daktyylit». Ylimääräiset palkinnot saivat myöskin «Nimim. X», Toimi Niemisen Mahlun runosta n:o 13 ja nimim. «Alkuasukas», Aksel V. Mäkelä Haapajärveltä (Mahlun) runosta n:o 1.

Harvinaista tässä ratkaisussa oli se, että palkintolautakunnan arvostelu kävi jokseenkin yksin yleisöäänestyksen antaman tuloksen kanssa.

N:o:ta 7 pidettiin yksimielisesti sekä muodoitetaan että varsinkin sisältönsä huomattavasti muita parempana ja sattuvimmin Saarijärveä luonnehtivana. Sävellettäväksi kelpaavuudelle ei myöskään katsottu olevan esteitä, joten runo yksimielisesti hyväksyttiin tulevaksi «Saarijärven lauluksi».

Toiselle sijalle asetettiin yleisöäänestyksen tuloksesta poikkeavasti n:o 11, koska sen sisältönsä puolesta katsottiin paremmin luonnehtivan Saarijärveä kuin n:o 12, jota muodollisesti tosin pidettiin edellistä parempana. Niinpä n:o 12 jäi kolman-nelle sijalle.

Yleisöltä.

Reunahuomautuksia kilpailusta Saarijärven laulun aikaansaamiseksi.

«Saarijärven laulu»-kilpailun tul-tua ratkaistuksi, sallittaneen allekirjoittaneen, kilpailuajatuksen «henki-senä isänä», esittää muutamia reuna-muistutuksia itse kilpailusta ja suoritetusta ratkaisusta.

Päinvastoin kuin kilpailulautakun-ta, toteaisin, ettei toimeenpantu kil-pailu sittenkään antanut täysin tyydyttävää tulosta elävän ja säilyvän «Saarijärven laulun» aikaansaami- seksi. Laulehdotusten joukossa on tosin monia sekä sisällykseiltään että runoteknillisesti varsin hyviäkin, mutta puuttuu niistä useita tärkeitä ominaisuuksia, joita «maakuntalau-lulta» vaaditaan, jotta se muodostui-si siksi, mitä sen tulisi olla. Tärkeim-mät edellytykset eläväksi, säilyväksi ja kaikkien sydämiin käyväksi lau-luksi tullakseen kotiseutulaululta vaaditaan ennenkaikkea runomuo-don yksinkertaisuutta, mahdollisim-man harvoilla sanoilla luonnehdittua tärkeintä ja oleellisinta sen seudun luonnossa ja kansassa, mille laulu omistetaan. Hempeän

N:o:ta 13 katsottiin ansaitsevan yli-määräisen palkintonsa erikoisesti saarijärveläistä työn sankaruutta kuvailevan sisältönsä vuoksi, joskin runossa on useita muodollisia heik-kouksia, ja n:o:ta 1 runoon liitetyn melko onnistuneen myöskin omate-koisen sävellyksen vuoksi.

Useita muitakin sekä muodoitetaan että sisällykseiltään melko onnistu-neita runoja oli vielä julkaistujen ehdotusten joukossa. Mainittakoon vaikkapa n:o:ta 10 ja 15, molemmat Eetu Hyvämäen runoillemia, sekä n:o 9, Toimi Niemisen, jonka ehdo-tuksesta kilpailu «Saarijärven lau-lusta» sai alkunsa.

Kilpailun yleistasoa pidettiin odot-tamattoman hyvänä. Momissa ru-noissa on ajatuksellisesti paljonkin aitoa ja kaunista, joskin runomitta ja muoto usein ovat puutteelliset. Esiintyyppä eräissä runoissa aivan liiaksi tuotavaa vaikutusta joistakin yleisesti tunetuista runoista. Aitous ja omaperäisyys ovat sentään ru-nossa ensiarvoisinta.

Arvostelulautakunta ja Sammon toimitus onnittelevat voittajia, joille palkinnot toimitetaan lähiaikoina.

Kilpailun voittanut Pentti Sillan-tausen runo julkaistaan vielä leh-temme ensi numerossa.

Sävellyskilpailun julistamiseen pa-taamme myöhemmin.

Voittoisia sanoittaja Pentti Sillantaus kuvattuna kesäisellä veneretkellä nuoruutensa maisemissa.

Derjantaina heinäkuun 5 p:nä 1946

Saarijärven laulu.

Ma kunneka kuljin, tai mitä mä näin,
kuin satuna säilytin mielessäin:
— tutut tanteret, lapsena leikit löin
— tutut tanhuat, missä mä toimin ja töin
elin, kasvoin, kärsin ja iloitsin
— pois täältäkö tahtoisin!

Sinimetsien siinto ja virtojen vuot,
salolammet, kalliot, kankaat ja suot
— pala Suomea, kappale sydäntä sen
— pala kansaa karujen korprien!
Tämä kaikki myös meidän sydäntä on
kotiseutumme korvaamaton.

Joko Häkkilän korvet tai Mahlun mäet,
kumpi jylhempi? Kauniina kaiken näet.
Pyhäjärvi tai Summanen, yhtä on nuot,
tai Kalmarin kankaat ja Hännilän suot.
Sukupolvien taistoilla ostettu maa
tuhatvuotinen velvoittaa.

Vielä huojuvat hongat ja välkkyvät veet,
samat selkiä kiertävät seljanteet
— samaa vettä lyö laineissa järvien
— samaa verta on suonissa kansan sen.
Taas tunnen tuon tunteen: on kotia tää,
koti siteenä yhdistää.

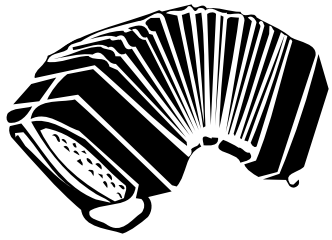
Isät kaatoivat kaskan ja kyntivät maan,
ajat ankeat kestivät tarmollaan.
— Kato kulki, he kylvivät uudestaan.
— Sisun Paavon he jättivät meille ja maan.
Nämä meille kuuluu ja tänne me,
työtä taattojen jatkamme.

Kuin suojaama ympäri saartavan veen
valkokirkkoinen kalmisto koivuineen,
— maja rauhan, levon sekä rakkauten
— maja taattojen, Paavojen entisten.
— Sinne koivujen keskeen rauhaan vie
myös kerran meidänkin tie.

Pentti Sillantaus.

Lanneveden kotiseutulaulu ja monta muuta

Kurttu-Manulla oli sormet aina pelissä

Saarijärven musiikkielämästä ei voi sanoa montakaan sanaa, kun jo nousee Kurttu-Manun eli Mauno Oksasen (12.5.1916 – 27.1.2004) nimi esiin. Hänen panoksensa paikkakunnan lauluun ja soittoon on niin mittava, että hänen tuotannostaan on painettu kokonainen musiikkikirjanen, "Sävel Metsän Soi".

Kirjan nimeksi Kurttu-Manu itse valitsi mieleisimmän omatekemistään kappaleista, joka sanoin ja mielikuvin tulee lähelle hänen sielunmaisemaansa: "Sä kuulethan, kuinka sävel metsän soi..." Manun laulukirja on jokaisen saarijärveläisen pelimannin nuottisalkussa, eikä syyttä, sieltä löytyy kunnianarvoisa Saarijärven laulu, jonka säveltäminen lopulta jäi hänen tehtäväkseen, ansiokkaan sovitukseen siihen kirjoitti kanttori Väinö Viitasalo.

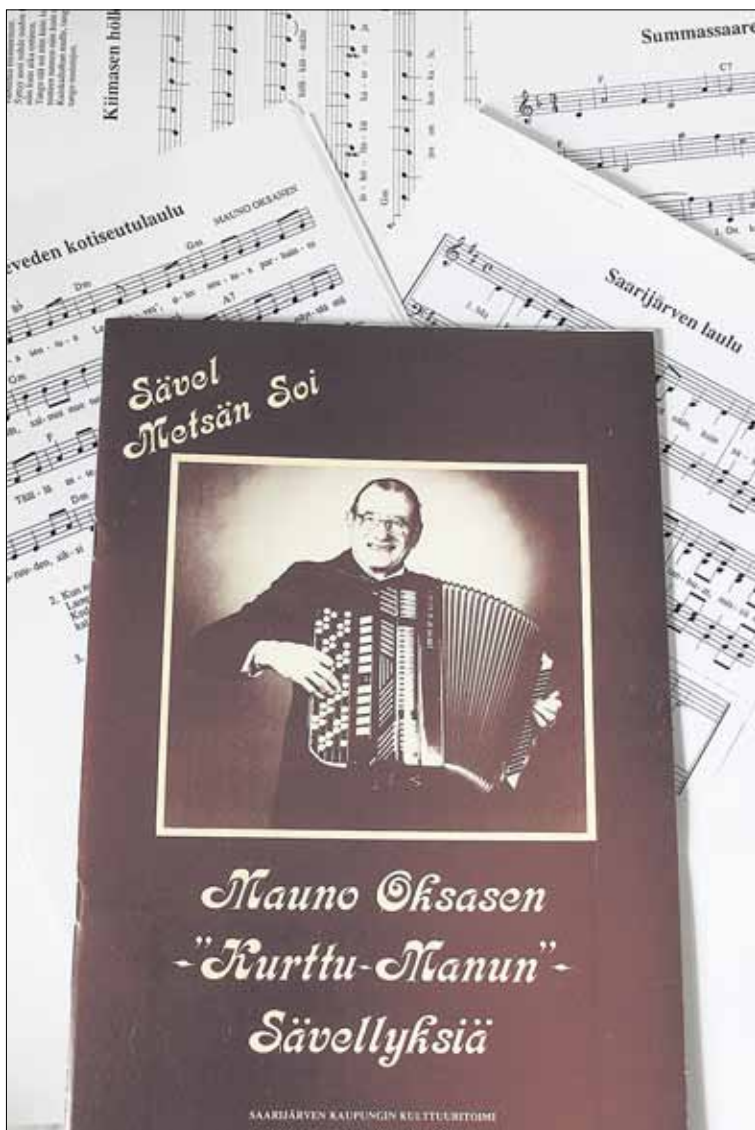
Saarijärven kulttuuritoimella on vieläkin syytä onnitella itseään kirjan toteuttamisesta, koska se on käytännössä ainoa yhtenäinen sana- ja sävellyskokoelma paikkakunnalta ja kattaa tekijän tuotantoa lähes 50 vuoden ajalta.

Suoraan säveltäjä/sanoittajan lapsuuskodin ikkunasta näkyi Lannevesi. Sen tuloksena syntyi musiikillinen maalaus, mutta ei omasta järjestä vaan viereisestä, "Summassaaren valssi", joka yhä edelleen viehättää kuulijaa ja on aktiivisesti eri pelimannikokoonpanojen ohjelmistossa. Onpa säveliä lainattu naapurikyläänkin, harras ja tunnelmallinen "Häkkilän laulu" on saanut nuotit Kurttu-Manun kynästä, mutta sanat on omalta kylältä Toini Liimataisen kirjoittamina.

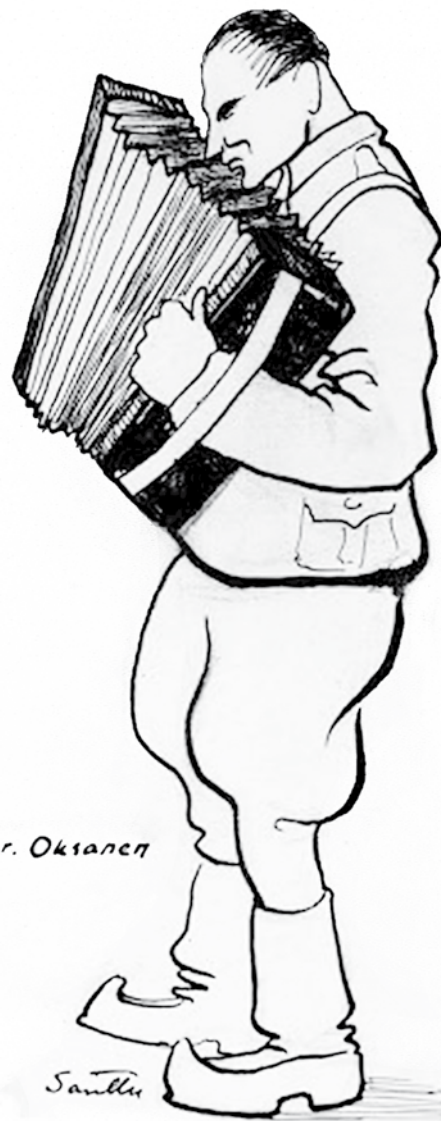
Oksasen sanaisesta arkusta on lähtenyt teksti ja sävel myös "Sotaveteraanien marssiin", mutta ilmestymisaika ei todennäköisesti ollut otollinen laulun suuremmalle leviämislle, vaikka viesti oli selvä:

*"Ajan uuden sai nähdä syntymämaa,
te nuoret tämä muistakaa.
Isät, äidit on antaneet kaikkensa
eestä teidän ja kotimaan."*

Risto Pynnönen

Mauno Oksasen – "Kurttu-Manun" – Sävellyksiä kulkee jokaisen saarijärveläisen soittajan nuottisalkussa ja ohjelmistossa.

Historiallinen kuva Mauno Oksasesta: Sota-ajalta peräisin olevassa piirroksessa hän soittaa haitarikisassa Äänislinnassa 23.4.1942.

Kuva: SA-kuva

Kylämusiikki-ilta Koskenkylällä

Tänä vuonna Saarijärvi-Seuran perinteinen kotiseuturetki toteutetaan musiikki-iltana Koskenkylällä pe 25.7. -14.

Idea illan järjestämiseksi syntyi kokouksessa, jossa saatiin ihailta uutta, saarijärveläisestä musiikista koottua kirjaa talenteineen. Jos kansien väliin saadaan nuottituksia ja historiaa paikallisista säveltäjistä ja sanoittajista, miksi ei sitten saataisi aikaan tilaisuutta, jossa tästä musiikista voisi livenä nauttia?

Tuumasta toimeen! Kyläkunnille ja Sampoon laitettiin tammikuussa kysely halukkaista esiintyjistä ja kokoonpanoista kesää ajatellen. Ilmoittautuneita ryhmiä oli kylliksi eri kyläkunnilta ja Koskenkylän hienot esiintymispaikat, Makasiinikap-

peleli ja koulu, ovat valmiit vastaanottamaan vieraita.

Makasiinikappelin tilaisuus alkaa klo 17 ja siellä kuullaan ainakin pylkönmäkeläisiä esiintyjä. Tuula Kuhno-Vuori kertoo myös Kappelin historiasta ja nykyisestä toiminnasta.

Koskenkylän koulu

Koskenkylän koululla on jo muutaman vuoden ajan järjestetty konsertti heinäkuun viimeisenä perjantai-iltana. Koulun isäntäpari Tuire Kettunen ja Erkki Valkola ovat aina tilanneet aurinkoisen ja lämpimän illan, jotta kahvittelu ja musisointi mahdollistuvat kauniin luon-

non keskellä. Sateen sattuessa sisällekin mahtuu. Musiikkivastaavana toimii kesäsaarijärveläinen Antti Laaksonen.

Koululla tilaisuus alkaa klo 19. Tänä kesänä kuulemme saarijärveläisten säveltäjien ja sanoittajien musiikkia niin Häkkilästä, Lannevedeltä, Pajupuroilta kuin keskustan alueeltakin. Jotkut esiintyvät ensimmäistä kertaa ja toiset ovat vanhoja konkareita. Soittajia ja laulajia tulee eri kyläkunnilta ja toivottavasti ainakin yleisö kattaa Saarijärven laidasta laitaan.

Juhlapuheen pitäjä pidetään salaisuutena, mutta kerrottakoon hänen olevan valtakunnan kuulu ja kirjallisuudesta pitävä...

Tilaisuudet ovat erillisiä.

Tekevälle sattuu

”On Mahlussa mahtihäät”

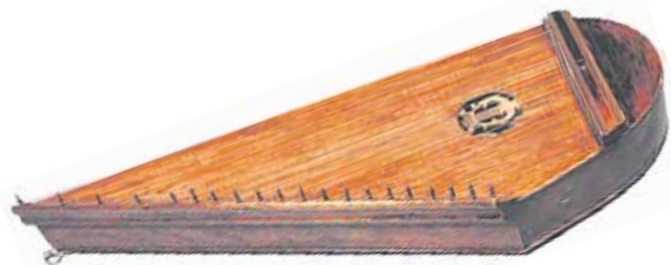
Saarijärvi soi -kirja käsittelee laajasti ja monipuolisesti Mahlun mahti-ilmiötä, kruunuhäitä, joita esitettiin suurin menoin vuodesta 1950 alkaen. Näytelmänomaisessa kuvaelmassa oli kyse vanhojen häämenojen esittämisestä todentuntuisesti, aidossa ympäristössä. Suurelle yleisölle tämä taiteenmuoto tuli tutuksi nimellä Mahlun mahtihäät. Suurta ja kaunista kaikki häähumussa olikin: enimmillään oli 27 hevosen hääkulkue tien päällä ja tanhuesityksissä nähtiin 30 hengen ryhmiä.

Pienemmistäkin kekkereistä on tehty lauluja. Etsimättä tulee mieleen *Kottilan kuuliaistanssit*. Niinpä on selvää, että maineikkaalle Mahlun laulukylälle puuhattiin oikein tilaustyönä sana ja sävel mahtihäitä varten. Laulun tekijäksi värvättiin tampere-lainen Toivo Honkonen, siviiliammattiltaan miesten vaatetusliikkeen omistaja, tunnettu tekstinikkari kaikin puolin. Kaikesta päätellen tekijälle on annettu tarkka kuvaus tapahtumasta, tunnelmasta ja osallistujista. Näin voi todeta maanläheisestä ja vauhdikkaasta tekstistä, joka sitten päätyi äänilevyillekin. Äänitearkistossa levyn sanoittajaksi ja säveltäjäksi mainitaan Honkonen, mutta levyn kannessa on myös kuulus säveltäjän Heikki Annalan nimi. Niin tai näin, vuonna 1980 vietettiin Mahlun nuorisoseuran talolla levyn julkaisutilaisuus, jossa nähtiin ja kuultiin levyllä esiintyvää artistia, Eino Valtasta. Sanotaan, että loppu hyvin, kaikki hyvin. Mutta näin ei ollut asiainlaita *Mahlun mahtihäät* -jenkassa, jossa kertosaakeeseen oli pujahtanut pahemmanlaatuinen virhe: ”Nyt on Mahlussa mahtihäät.”

Suomen kielioppihan ei sano tällaisessa asiassa mitään, vaan oikea tapa on käyttää sitä sijamuotoa, joka on paikkakunnalla vakiintunut. Hämeeseen asti Mahlun taivutusmuodot eivät olleet kulkeutuneet.

Levyä myytiin Saarijärvellä talkoovoimin, tekstivirheestä huolimatta. Ja tunnettu on tarina siitä, että hankalimpia ostajia olivat ne, joilla ei ollut levysoitinta!

Risto Pynnönen

Levyn kansipahvissa on kuva mahtihäistä, joissa sulhasena Terho Paananen ja morsiamena Teija Rautiainen.

Mahlun mahtihäät

*Virtaa vierasta maakunnan teille,
saapui Mahlusta hääkutsu heille,
saivat kutsunsa herrat ja rahvas,
jää vain paikalle maapallopatsas.*

*Kohta saattue häätalon kohtaa,
puhemies siellä häitä nyt johtaa
saavat suolansa kynnyksellä ja pihti
iskee silmään jo haarikan sihti.*

*„Nyt on Mahlussa mahtihäät
näitä haittaa ei mitkään säät
paras täällä on pelimannin tahti
sekä mainio, maittava sahti;”*

*Poloneesi ja marssi kun soivat
puhemiehelle morsion toivat,
tanssiin yhtyvät kaaso ja sulho
kiertää ulkona kuokkijain pullo.*

*Nostaa häpäri valssissa jalkaa
sitten armoton syöminen alkaa
lihakeitto on vuorossa kohta
maistuu muikku kuin oisi se lohta.*

*„Nyt on Mahlussa mahtihäät
näitä haittaa ei mitkään säät
paras täällä on pelimannin tahti
sekä mainio, maittava sahti;”*

*Täällä suurta on hääjuhlan tuntu,
keikku morsiuskruunu ja huntu
huomentuoppi kun pöytähän tuotiin,
kaaso kaatoi ja maljoja juotiin*

*Jättää morsiuslahjansa vieras,
päätti tanssi kun kukko jo kiekas
siihen asti soi jenkat ja polkat
kaikuu riemusta häätalon kolkat.*

*„Nyt on Mahlussa mahtihäät
näitä haittaa ei mitkään säät
paras täällä on pelimannin tahti
sekä mainio, maittava sahti;”*

1980 Eino Valtanen, laulu
Toivo Honkonen, sanat ja sävel

Kuva: Anna Pollarin perhealbumi

Levyn julkistamistilaisuudessa Eino Valtasen kainalossa Marja-Leena Löytöjärvi, os. Harju vas., ja toisessa kainalossa Anna Pollari.

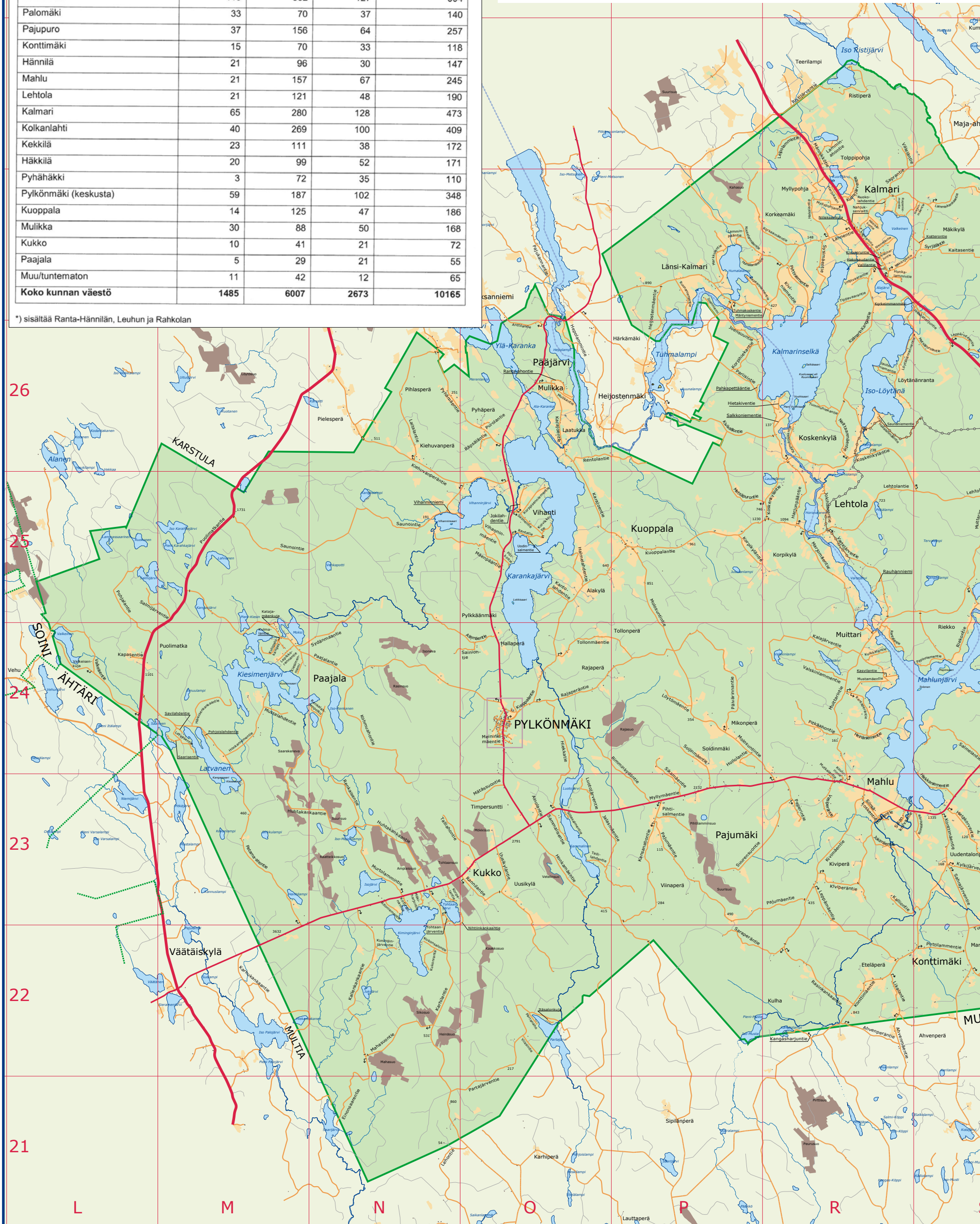
VÄESTÖ

Väestö kylittäin iän mukaan 31.12.2013

Vuosi 2013	Ikäryhmä			Osa-alueen väestö yhteensä/henk.
	0-14	15-64	yli 65	
Keskusta *)	765	3136	1541	5442
Tarvaala	80	244	60	384
Linna	97	262	60	419
Lannevesi	115	352	127	594
Palomäki	33	70	37	140
Pajupuro	37	156	64	257
Konttimäki	15	70	33	118
Hännilä	21	96	30	147
Mahlu	21	157	67	245
Lehtola	21	121	48	190
Kalmari	65	280	128	473
Kolkanlahti	40	269	100	409
Kekkilä	23	111	38	172
Häkkilä	20	99	52	171
Pyhähäkki	3	72	35	110
Pylkönmäki (keskusta)	59	187	102	348
Kuoppala	14	125	47	186
Mulikka	30	88	50	168
Kukko	10	41	21	72
Paajala	5	29	21	55
Muu/tuntematon	11	42	12	65
Koko kunnan väestö	1485	6007	2673	10165

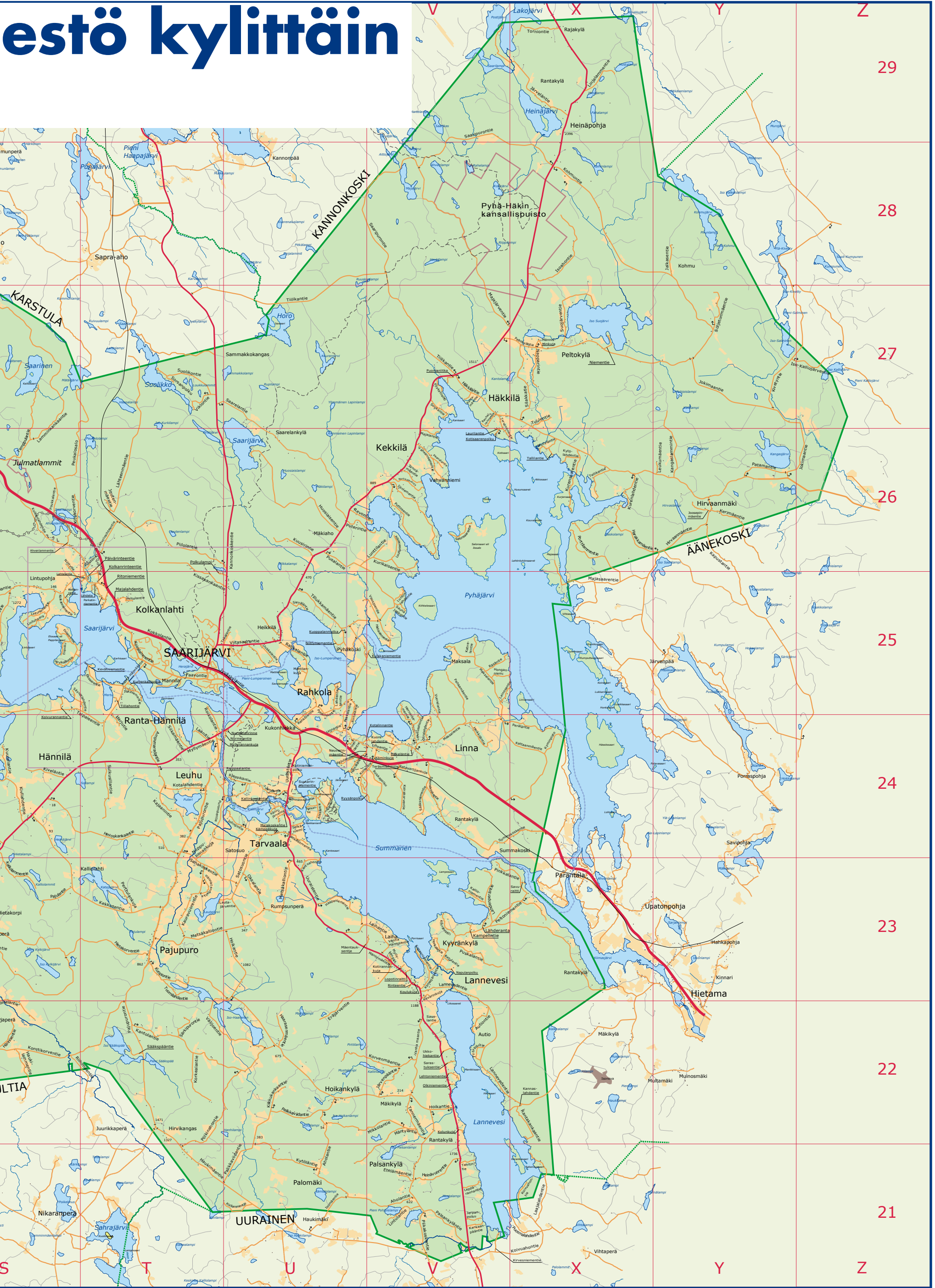
*) sisältää Ranta-Hännilän, Leuhun ja Rahkolan

Saarijärven väestö 31.12.2013

estö kylittäin

Mahlulaisten laulunmahti

Mahlun mäkilöillä -kyläkirja (toim. Lauri Koskinen, 1994) esittelee sivuillaan Mahlun musiikkiperinnettä melko kattavasti. Tuntuu siltä, että Mahlun maaperältä saisi koottua oman julkaisun pelkästään musiikista ja sen tekijöistä.

Pitäjän toisella laidalla, Lakomäki-Heinäpohja -akselilla sanan säilää heilutti opettaja Eetu (Sulo Evert) Hyvämäki (1909-1996), jonka kynästä syntyi lauluja ja näytelmiä kymmenittäin. Osallistuipa hän menestyksekkäästi "Saarijärven laulu" -kilpailuunkin, saavuttaen lopputuloksissa sijat kaksi ja kolme. Mahlulla opettaja Akseli Mäkelä (1891-1965) oli samanmoinen sanantaitaja, joka niin ikään kirjoitti sekä lauluja että runoja ja oli kaiken lisäksi taitava viulupelimanni.

Kyläkirjassa kerrotaan, kuinka Mäkelä kiersi Mahlulla paikoissa, joissa oli piano. Istahti hetken juteltuaan pianon ääreen ja soitti ja lauloi erittäin kovaa Mahlun mars-

siaan. 1980-luvulla Mahlun marssia alettiin opettaa kylän koulussa ja sitä laulettiin nuorisoseuran juhlatilaisuuksissa yhteislauluna.

Vasta Akseli Mäkelän kuoleman jälkeen hänen poikansa Voitto Mäkelä sovitti Mahlun marssin nuottiviivastolle ja julkaisi sen muiden Keski-Suomesta kerättyjen sävelmien ja laulujen kokoelmassa Pelimannisävelmiä II, soitteita Keski-Suomesta, Musiikki-Fazer, Helsinki, 1972.

"Mahlun laulu" syntyi naapurikylässä Hännilässä. Koulun opettaja J.E. Junttimäki (Juntti-Jussi) teki sävellyksen ja sanat, soituksen teki kanttori Hannu Mäki. Laulu on saatu talteen viime tipassa: Matti Pihlaisen laulusta sen on nuotintanut Voitto Mäkelä.

Risto Pynnönen

Tarvaala-hymni, uuden ajan musiikkia

Keski-Suomen päivän laulutapahtumassa 16.4. Saarijärvi-salissa kuultiin ensiesityksenä Tarvaala-hymni, joka tyylilajissaan edustaa tätä päivää niin sanoitukseltaan kuin ääniasultaankin. Laulun sävel ja sanat ovat Heini Tenokosken käsialaa, ja nyky aika on mukana laulun synnyssäkin: idea ja toteutus syntyivät lukuisien junamatkojen aikana, matkalla Jyväskylästä Helsinkiin.

Hymni kuulostaa vähän juhlalliselta nimeltä tässä yhteydessä. Toinen esittäjästä, Anna-Maija Koskenlahti kuvaileekin melodiana "Tappermaiseksi". Tekijöiden lisäksi ensiesityksessä oli mukana lapsikuoro Ylämäkiset, joka ei edusta vain tätä päivää, vaan tulevaisuutta, suorastaan.

Parhaimmillaan Tarvaala-hymni on laulettuna Tapperien Juholan portailta kesäkuun hennossa vihreässä. Soinnut lauluun on olemassa, virallinen nuotinos on vielä tekevä, mutta onnistuu kyllä.

Anna-Maija Koskenlahti

Tarvaala-hymni

Sävelet ja sanat Heini Tenokoski ja Henna Koskenlahti

1. Katselen viljaa lainehtivaa, maisema kertoo tarinaa. Nuo naiset, nuo miehet ja kättensä työ, pauhu kosken tahtia lyö.

Juuret on vahvat, vahva on maa, joka pieniä taimia kasvattaa. Sydän sen tuntee, mihin kuulun mä ain, mistä elämän lauluni sain.

Vaikka mä kulkisin äärille maan, tuskin löytäisin milloinkaan kauniimpaa. Poveen tuon vihreän vihreän maan tahdon lopulta uinahtaa, lapset jatkakoon taivaltaan.

2. Muuttolintujen aura halkoo taivaani tuon, joka kaartuu ylle raivatun suon. Kätet pienet ja suuret yhdessä tekee ihmeitä hetkessä.

Virta on vahva, se kuljettaa. Joskus se toisistaan erottaa. Koskaan ei kuitenkaan unohtaa saa laulua routaisen maan.

Vaikka mä kulkisin äärille maan, tuskin löytäisin milloinkaan kauniimpaa. Poveen tuon vihreän vihreän maan tahdon lopulta uinahtaa. Lapset jatkakoon taivaltaan.

3. Luonto kauniimpi kuin voi kertoakaan, jokaisen meistä saa pohtimaan: Jos palasen ostaisi maailmaa, voisko saada tän parempaa.

Vaikka mä kulkisin äärille maan, tuskin löytäisin milloinkaan kauniimpaa. Poveen tuon vihreän vihreän maan tahdon lopulta uinahtaa. Lapset jatkakoon taivaltaan maailmaan.

Mahlun laulu

1. Nous' sa - vu kas - kein mui - nais - ten rin - teil - tä Mah - lun
2. Mah - lun kan - sa on sit - ke - ä, aat - tei - siin - kin

kun - nai - den ja kar - jan - kel - lot soit - ti. Tais - tel - tiin näis - tä
syt - ty - vä, se u - nel - moi - pi suur - ta. Vil - je - lee - pi

kun - nais - ta hei - mo - jen vel - jes - ri - ri - dois - sa, ja Hä - meen mie - het
pel - to - jaan, taat - to - jen rak - kai - ta

1. voit - ti. 2. kun - nai - ta ja si - su on Paa - von juur - ta.

Säv. ja sanat J.E. Junttimäki
Sov. Hannu Mäki

Matti Pihlaisen laulamisesta
nuotittanut Voitto Mäkelä

1. Nous' savu kaskein muinaisten rinteiltä Mahlun kunnaiden ja karjan kellot soitti. Taisteltiin näistä kunnasta heimoveljesriidoissa, ja Hämeen miehet voitti.

2. Mahlun kansa on sitkeä ja aatteisiinkin syttyvä, se unelmoi pi suurta. Viljelepi peltojaan, taattojen rakkaita kunnaita ja sisu on Paavon juurta.

Linna-rap

Hyvä on asua Linnassa - täällä kaikilla on ilo pinnassa. Näky kyllä tonttien hinnassa!

Täällä kaikki rannat viettää etelään - putoa et suohon vetelään. Pyhämäki, Pirunvuori, Pahkamäki, nehän tuntee koko kylän väki.

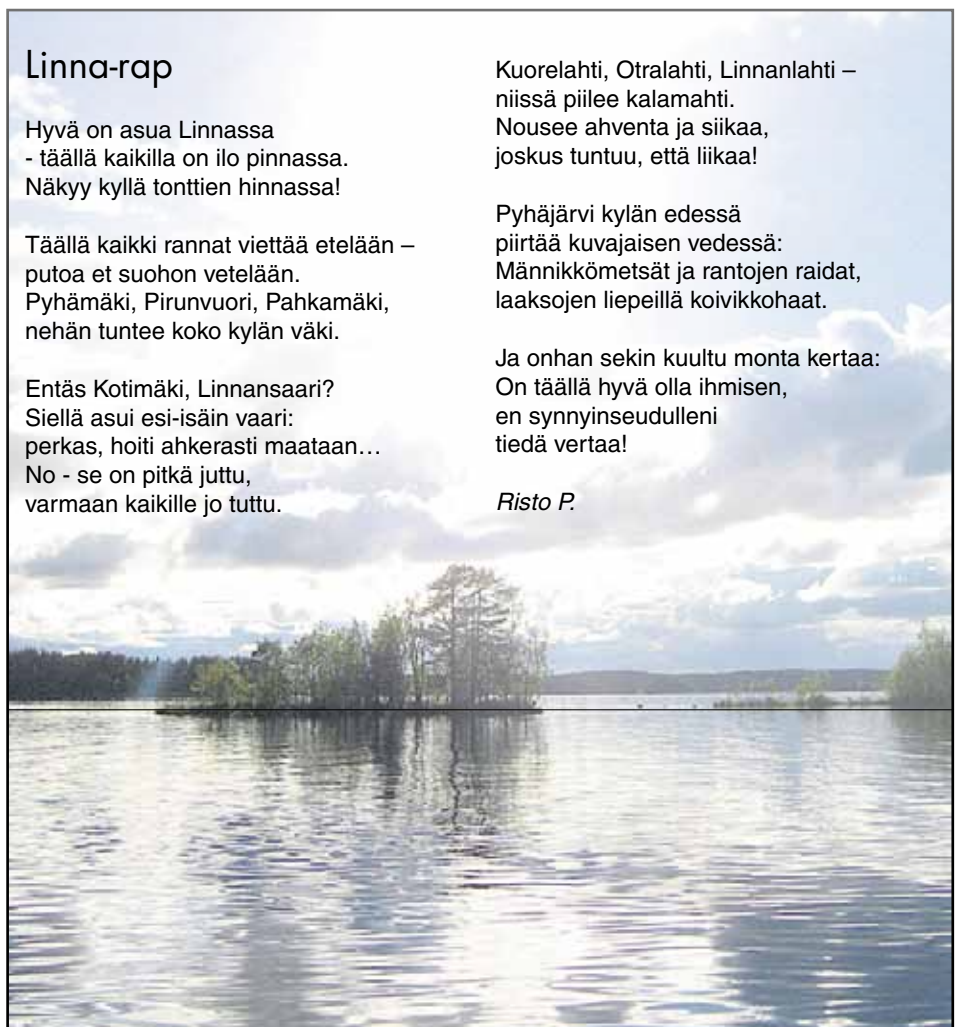
Entäs Kotimäki, Linnansaari? Siellä asui esi-isäin vaari: perkas, hoiti ahkerasti maataan... No - se on pitkä juttu, varmaan kaikille jo tuttu.

Kuorelahti, Otralahti, Linnanlahti - niissä piilee kalamahti. Nousee ahventa ja siikaa, joskus tuntuu, että liikaa!

Pyhäjärvi kylän edessä piirtää kuvajaisen vedessä: Männikkömetsät ja rantojen raidat, laaksojen liepeillä koivikkohaat.

Ja onhan sekin kuultu monta kertaa: On täällä hyvä olla ihmisen, en synnyinseudulleni tiedä vertaa!

Risto P.

Vanhan Saarijärven laulu

"Moni ei tiedäkään, että on olemassa vanha, ehkä yli 50 vuotta sitten tehty laulu jonka on säveltänyt kanttori Matti Varvikko. Se on sovitettu mm. torvisoittokunnalle ja on silloinen torvisoittokunta esittänyt aikoinaan lukemattomia kertoja. Ensimmäinen säkeistö kuuluu:

*Kotini Keski-Suomessa
on Saarijärven rannalla.
Se omi köyhä ja matala,
vaan siltä on se kultala.
Se omi köyhä ja matala,
mutta siltä on se kultala.*

Sävel on kaunis ja kansanlaulunomainen. Kuka muistaa muita säkeistöjä? Sanojen tekijä on jokin Kolkanlahden puolella asunut mies. Kuka tietää, kuka?

Sampo
5.7.1946
E.I.Varvikko

Kuten oheisesta Sampo-lehden kirjoituksesta voimme nähdä, on Saarijärven laulu jollain tapaa syntynyt jo historian hämärässä, viittaisi aikamäärä jopa 1800-luvun puolelle. Taitaa käydä niin, että yllä olevaan säkeeseen ei enää jatkoa löydy, kun lähes 70 vuoden takaa jo puuttuvat muut säkeistöt.

Laitettakoon tähän ikään kuin täydennykseksi Saarijärven laulujen joukkoon Eetu Hyvämäen Sampon tekstikisassa kolmossijalle yltänyt Laulu Saarijärvelle, jonka sävelsi Väinö Viitasalo vuonna 1993. Olisikohan Eetulla ollut vähän pilkettä silmäkulmassa laittaessaan nimimerkikseen "Laulavat daktylit"? Erikoinen kreikkalaisperäinen sana tarkoittaa sormea, ja musiikissa se merkitsee "tasasävelinen, jälkiosaltaan kahtia jakautunut iskuala".

Risto Pynnönen

Laulu Saarijärvelle
Laulu ja piano Eetu Hyvämäki Väinö Viitasalo (1993)
Andante

Laulu Saarijärvelle

Helmasta kuusien, koivikko-rantain, rinteeltä hongikko-harjanteen, rannalta rannalle laulumme kantain, siintävät silmiimme välkkehet veen.

Hyvä on katsella metsien kultaa, pientaren kukkia, peltojen multaa vaiheilla kotoisen korprien maan kauniissa kasvussaan.

Kallis on maa, ota hellien työmme päivästä päivään nostaa näin, Paavon lailla kun kuokkamme lyömme hengen ja aineen hetteitä päin.

Olkoonpa sarkamme pienikin täällä, siunaus soiva on päittemme päällä kirkkomme juurella nukkuvain menneiden raivaajain

Täällä on ihminen auringon puolla, vaikk'olis vaivojen ristimä tie, täällä on kaunista kukkia, kuolla, ystävän rintakin lämpimin lie.

Kohtalon koura jos muualle johtaa, täällä on tähti, mi hellimmin hohtaa... Saarijärvi, sun laineites luo kauneimmat muistot tuo!

"Laulavat daktylit"
(Eetu Hyvämäki)

Hännilässä asu aekonaa semmone ukko ku Kattaamäe Urho - Urho Rautiainen-, nii se ol säveltänny tämmöse kappalee ku ilta Kattaamäessä. Mantoliinorkester sitä jokus soettel, ja tuo Helsteeni Eino yllytti minuva, että tieppäs joutessas sanat tähän säveleeseen, nii minä rustasi ja tämmöne siitä tul. Käöttäkeä jos haluvatto. Siinä o minu mielestä komme sävel. Ottoa yhteötä jos o aehetta, ja ilima aehettaki soa lähestyvä.

Reino Linna

Ilta Kattaamäessä

säv. Urho Rautiainen

Kattaamäen valssi

1. Niin hiljainen kylätie, Hännilää kohti vie, tuttu on tienoo tää, mieltä se lämmittää kun vaaroilla kiipeän, näen maiseman kauneimman sen säilytän ain muistoissain. Ken syntynyt täällä on, unhoita ei milloinkaan, kun luonto raivoaa, tai aurinko kultaa maan. Ja syksyiset rinteet nuo, kun ruskansa jälleen luo, on Kattaamäki kauneimmillaan.

Kun silloin kanssasi olla sain, päivän kauneimman sunnuntain, nyt pois oot, saavu et milloinkaan, kesän tuulesta seurani saan.

Kun silloin kanssasi olla sain päivän kauneimman sunnuntain, nyt pois oot, saavu et milloinkaan, kesän tuulesta seurani saan.

2. Vain muistoissain vaellan, rauhaisaan maisemaan, haaveissain sinut nään, rinnalles painan pään. Lyhyt ihmisen elo on, suru jäljellä pohjaton, ei takaisin nuoruutta saa. Kerran silmäni ummistan, määrämpään saavutan, mukaan en mitään saa, tuulet mua kuljettaa. Kun purteni seisahtaa, sydän uupunut levon saa, on luonani Kattaamäki taas.

Nyt peittää sammaleet polun tuon, kerran johti se sinun luo, niin turhaan oottaa se kulkijaa, jylhän maiseman taivaltajaa. Niin ylväänä metsä vartioi, kaukaa lintujen laulu soi rinteillä hehkuu aamun koi, ei kauniimpaa toivoa voi.

Säv. Urho Rautiainen
San. Reino Linna

Saarijärven laulu

MAUNO OKSANEN
Sov. Väinö Viitasalo

1. Ma kun - ne - ka kul - jin, tai mi - tä mä näin, kuin sa - tu - na säi - ly - tin
mie - les - säin: tu - tut tan - te - ret, lap - se - na lei - kit löin, tu - tut tan - hu - at, mis - sä mä
toi - min ja töin e - lin, kas - voin, kär - sin ja i - loit - sin, pois tääl - tä - kö tah - toi - sin!

2. Sinimetsien siinto ja virtojen vuot, salolammet, kalliot, kankaat ja suot, pala Suomea, kappale sydäntä sen pala kansaa karujen korprien! Tämä kaikki myös meidän sydäntä on kotiseutumme korvaamaton.
3. Joko Häkkilän korvet tai Mahlun mäet, kumpi jylhempi; kauniina kaiken näet. Pyhäjärvi tai Summanen, yhtä on nuot, tai Kalmarin kankaat ja Hännilän suot. Sukupolvien taistoilla ostettu maa tuhatvuotinen velvoittaa.
4. Vielä huojuvat hongat ja välkkyvät veet, samat selkiä kiertävät seljäteet, samaa vettä lyö laineissa järvien samaa verta on suonissa kansan sen. Taas tunnen tuon tunteen: on kotia tää, koti siteenä yhdistää.
5. Isät kaatoivat kaskan ja kyntivät maan, ajat ankeat kestivät tarmollaan. Kato kulki, he kylvivät uudestaan, Sisun Paavon he jättivät meille ja maan. Nämä meille kuulu ja tänne me, työtä taattojen jatkamme.

6. Kun suojaama ympäri saartavan veen valkokirkkoinen kalmisto koivuineen, maja rauhan, levon ja rakkauden, maja taattojen, Paavojen entisten. Sinne koivujen keskeen rauhaan vie myös kerran meidänkin tie.

Pentti Sillantaus

Häkkilän laulu

MAUNO OKSANEN
Sov. Onni Niemistö

1. Ai - na muis - tois - sa säi - ly - tän Häk - ki - län mäet, nii - tä juok - sin - han lap - se - na
en - nen. Siel - lä kau - neim - min kuk - kui - vat ke - vää - lä käet, siel - lä
aal - to - jen lei - kin mä kirk - kaim - man näin. Ai - na muis - tan ne vuo - si - en men - nen.

2. Kylä täynnä ol' nuoruutta, elämää, maata raivattiin Paavojen lailla. Korpi väistyi, jo poistui halla ja jää. oraat nousi ja lainehti tähkäpäät näillä rakkailla taattojen mailla.
3. Kultaviljaa sirpillä leikattiin, varsta riihessä irrotti jyvät. Rantamylyyn kiireellä riennettiin, jyvät puurojauhoksi jauhattiin. Niistä leivottu leipä niin hyvä.
4. Kesäilloin kultaiset kunnahat Pyhäjärven peiliin piirtyy. Syystuuli kun oksissa vaikertaa, hämy illoin kun tienoota verhoaa, muistot menneisiin aikoihin siirtyy.
5. Koulu männikkö hohteessa kuutamon oli täynnä kuin satujen taikaa. Tähtitaivas ol' kattona holviston. tämä lapsuusmuistojen kehto on. Kuinka herkäksi mielen se saikaan.

6. Kotiseudulla päiväkin kirikkaampi on sekä leppeä illan tuuli. Sade siunauksen, Isä taivainen. suo langeta elämään jokaisen. Siunaa maatamme, Herramme suuri.

Toini Liimatainen

KUN ON AIKA
Herkutella
Leivokset
Munkit Pullat
Viinerit Kermasarvet
Leivät Sämpylät
Tervetuloa myymäläämme! Myymälä avoinna ma - pe klo 7-15
ÄIJÄSEN KOTILEIPOMO OY
Ruusutie 2, SAARIJÄRVI aijasen@kotileipomo.com, www.kotileipomo.com
Tilaukset puhelin 040 154 9999, Fax 014-421 846

Hiusstudio formus
Ajanvaraukset: formus.bowswille.fi
Toritie 2 B 1, Kannonkoski
p. 040 553 9945
Työskintie 3 (KCM), Äänekoski
p. 0400 612 666
UUDET PALVELUHINNASTOT
Tule ja tutustu!

Tertun Parturi-Kampaamo
Arkisin ja la 10-tai sopimuksen mukaan
Paavontie 23, Saarijärvi
040 561 0446
Tervetuloa!

KALMARIN KESÄTAPAHTUMAT 2014
KESÄBINGO Su 27.7.
Pääpalkintona Syöte-huviloiden grillikatso.
KOPITTOMIENTRAKTOREIDEN KOKOONTUMINEN La 9.8.
MÄKIKYLÄNLENKKI/LIIKUNTAPÄIVÄ La 23.8.
Tarkempaa tietoa tapahtumista paikallislehdissä ja kotisivuilla www.kalmarinkyla.net lähempänä tapahtumia.
VUOKRAA Nahjuksen talo omiin juhliisi numerosta 040-8378485.

Lounas ark. klo 10.00 - 14.00
À la carte joka ilta klo 19.30:n
Kesän aukioloajat
ma - pe 7.00 - 21.00
la - su 10.00 - 21.00
Tapahtumailtoina klo 02.00
TERVETULOA!
• Pikkulämpimät (kanakori, makkara-perunat yms.)
• Anniskeluoikeudet
• Suoramyynti
• Lahjatavarat
KAHVILA RAVINTOLA
LINNAN LIISA
www.linnanliisa.fi
Jyväskyläntie 705, 43100 Saarijärvi
Puh. 040 521 09 78

MUSH Josera.
raakapakasteet ROYAL CANIN
GOLDEN EAGLE
NIMILAATTOJEN KAIVERRUS
Heti mukaan! Aik. 9,90
ELÄINPALVELU
AESA BRA
Paavontie 22, Saarijärvi,
p. 040 743 8784
Avoimma ma-pe 10-17, la 11-14
www.aesabra.com Myös verkkokauppa
lemmikkitarvikkeet * ruuat * kalat ja akvaariot * homeopatia * trimmaus

TAKSI
0200 50 700
Saarijärvi (0,99 + pvm)

SAARIJÄRVEN ILMASTOINTI Oy
• LVI-suunnittelut ja asennustyöt
• iv-kanavien puhdistus
• rakennuspeltityöt • ilmalämpöpumput
Puh. 0400 738 314, 040 554 4234

Mahlun marssi

sanat ja sävel A.V.Mäkelä

Am Dm G⁷ C sov. Voitto Mäkelä

1. Mah-lu, maa-ky-lä kau-ne-hin, mul-le kai-kis-ta rak-ka-hin.
Mah-lun mäet, met-sät, ran-nat lau-lun sä-ve-len saa soi-maan.
Lau-lu in-non-lie-kin tääl-lä rin-taan saa. Tääll on juh-lat
ai-na suu-ret sun-nun-tai-na. Ar-ki-työs-sä ain
vie-lä in-nos-tain nou-see Mah-lun sä-vel soi-maan!

- Mahlun maakylä kaunehin
Mulle kaikista rakkahin
Mahlun mäet metsät rannat
laulun sävelen saa soimaan
Laulu innonliekin
täällä rintaan saa
Tääll' on juhlat aina
suuret sunnuntaina
Arkityössä ain
vielä innostain
nouse Mahlun sävel soimaan.
- Taistot taattojen muistan ain
kylmän korpein raivaajan
kaskan sauhut suuret nousi
laitamilta vanhan pellow
Kokkohongat kaatui
pirtit piiluttiin
Korpinotkot kuivui
viljantähkä heilui
Halla hädettiin
niityt niitettiin
Soitto kaikui karjankellon.
- Tääll' on mainiot mantereet
lapsen leikkini tantereet
Unten nuorten pilvilinnat
purppuroipi taivonrannan
Täällä koti kallis
ensionneni
Ensilemmen liekki
nuoren rinnan syttyi
Unholaan ei jää
aika armas tää
Nouse muiston sävel soimaan.
- Ihmisrintahan kaipaavaan
rauhaa löytyykö milloinkaan
Mahlun maita kun mä kuljen
rauha tyyni täyttää rinnan
Työn ja taiston tanner
täällä uljas on
Onnen leikin pulmat
Pettymykset julmat
Niistä voiman sain
nousta ponnistain
Voiton sain ma kaunehimman.

Akseli Mäkelä

Lanneveden kotiseutulaulu

Dm B^b Dm Gm Mauno Oksanen

1. O-let tut-tu-a seu-tu-a Lan-ne-ves', o-let seu-tu-a par-hain-ta
mul-le. Se-lät, sal-met nuo tun-nen ran-toi-nes, nii-tä tah-toi-sin näyt-tää mä
sul-le. Tääl-lä as-te-lin en-si as-ke-let, tääl-lä vie-tin var-hai-sen
nuo-ruu-den, sik-si tut-tu-a kaik-ki, mä tun-nen sen, ko-ti-seu-tu-ni kul-tai-nen.

- Kun nouse päälle harjanteen, näät Summasen ja siitä Lanneveen.
Lampi pieni tuoll' laaksossa vilkkuilee, myllykoski siellä kohisee.
Kodit pienet ja suuremmat rauhausat, siellä tuttavat nähdä saat parhaimmat,
kalarannat ja männikkökankahat sekä pelot viljavat.
- On syksy tai talven pakkaneen, kesäpäivä tai ilta niin lämpöinen,
yhtä rakkaana mulle oot Lanneves' kera parhaiden muistojes'.
Sukupolvet sun kohdallas' vaihtuvat heille rakkaana oot kotiseutuna.
Täällä tahtoisin viettää mä vanhuuden sekä päiväni viimeiset.

Lanneveden Sampolassa vietettiin retroiltamia Repe Helismaan ja Tapio Rautavaaran hengessä 12.12.2013. Teatteri Eurooppa Neljän Tapsa ja Repe -iltamia oli esitetty koko kesäkauden maakunnassa ja vähän kauempanakin ja pikkujoulujen aikaan kiertue saapui Saarijärven maaperälle. Helismaan roolissa nähtiin saarijärveläisten vanha tuttu Paavo Honkimäki, keskellä, Tapio Rautavaaran laulut ja keihäänheitot esitti Jari Silventoinen, oik. Haitarissa riehakkaalla tyylillä Matti Mäntykoski, revyytyttönä monitaitoinen Tiina Iisala. Iltamien käsikirjoitus oli ainoa oikea: ensin vauhdikas näytelmäesitys, lopuksi tanssia. Kun silloin ennen...

TERVEYSSUIHKEET;
D- ja B12 vitamiinit, magnesiumit,
varmistavat ravinteiden imeytyminen!
HIUSTUTKIMUKSET JA HOIDOT,
kysy lisää!

BTB13 Kantasoluja aktivoiva KASVOHOITO
myös kotihoitoina! **NYT 63€** (norm. 75€)

Exuviance KASVOHOIDON YHTEYDESSÄ EXUVIANCEN TUOTEPUSSAKKA 16€ (norm. 32€) sis. 7 tuotetta matkakoossa

Tervetuloa! www.kauneusjahiusklinikka.fi
Kauneus- ja Hiusklinikka Jaana
Kauppak. 5, Saarijärvi Hiuskatemia
p. 0400 533 767 jaana.anttonen@pp.inet.fi

TALOPIIRTOPALVELU Kari Mäntylä

- Vastaava työnjohtaja
- Maatilarakennukset
- Vapaa-ajan asunnot
- Uudisrakennukset
- Kustannusarviot
- Termex-eristeen myynti

Kauppakatu 10, 2. krs, Saarijärvi
Puh. 424 497, 0400 605 932. kari.mantyla@pp.inet.fi

Opastettuja retkiä Pyhä-Häkin kansallispuistossa
torstaina 10.7., 17.7., 24.7. ja 31.7. klo 14.

Lähtöpaikka: Pyhä-Häkin pysäköintialue. Vapaa pääsy.
www.luontoon.fi/pyha-hakki
puh. 0205 64 5274

KAIKENLAISET HIRSIRAKENNUKSET höylä-, lamelli- ja pyöröhirrestä.
SYÖTE HUVILAT OY

Valimontie 16, 43250 KOLKANLAHTI
Puh. (014) 439 700, fax (014) 439 701
syotehuvilat@syotehuvilat.fi, www.syotehuvilat.fi

Mirja Moilanen esitti Mahlun marssin kyläläulutapahtumassa 28.4.

Summassaaren valssi

Mauno Oksanen

1. On kau - nein jär - vi Sum - ma - nen, on
nie - met ja lah - del - mat sen. Aallot saa - pu - vat se - läl - tä viik - ku -
en kuin ran - to - ja hy - vä - el - len. On Sum - mas - saa - ri
sy - dän sen, sen tun - net sin - ne saa - pu - en. On siel - lä kuin
tai - kaa rak - kau - den, sen tun - net uu - del - leen.

2. Niin usein illoin katselen
mä aaltoja Summassen.
Iltarusko mi kultaa rannat sen,
kuu hopeisna hohtelee.
On Summassaari sydän sen,
sen tunnet sinne saapuen.
On siellä kuin taikaa rakkauden,
sen tunnet uudelleen.

3. Kun ilta yöksi hiljenee
ja aallot on tyyntyneet.
Yön hämy kun verhoon rannat sen,
se valtaa sydämen.
On Summassaari sydän sen,
sen tunnet sinne saapuen.
On siellä kuin taikaa rakkauden,
sen tunnet uudelleen.

Saarijärvi-aiheisia lauluja on tallennettu ennenkin. Asialla ovat olleet mm. Georg Malmsten, vuonna 1930, oman paikkakuntamme Lions Club Saarijärvi Palvasalmi 1979 ja M.A. Numminen Paavo-runollaan vuonna 1990. Ja kuka muistaa Irwin Goodmanin, Uusi Paavo, vuonna 1966: "Arvon mekin ansaitsemme Suomen maassa suuressa. Tulot kasvaa kyntäjälle, verot työnsä täyttäjälle"... Kappale oli aikanaan soittokiellossa räikeän sanoituksensa takia.

CE-merkityt MURSKELAJIKKEET saapuneet:

- Srm 0-16 mm, 0-32 mm, 0-56 mm, 0-91 mm
- SEPELI 11-25 mm
- SEULOTTU MULTA
- SALAOJASORA
- MUKULAKIVET

EPT KONE JA LAITE OY

WWW.EEPEETEE.FI

Puh. 0400 521631

KAIVINKONETYÖT
KOKO 21 t JA 6 t
PUU- JA KIVIKOURA
Puterintie 45 - 43100 Saarijärvi
slautomaalaukset@gmail.com

Sami Lamberg
P. 0400 643 508

Saarijärven museo, 044 459 8411
www.saarijarvi.fi/museo

Avoimena 12.6.-31.8. joka päivä klo 12-18.
Talvikaudella to-su. Kahvio. Opastukset tilauksesta 25 €.
Veistospuisto, ryytimaa, lampaat niityllä.

12.6.-14.9. 2014
Samuli Heimonen
Muistaa ja suojella

Näyttelyn esittelyt
keskiviikkoisin klo 14.00.

KESÄNÄYTTELYKOHTEET 2014

19.6.-17.8. Runeberg -näyttely & Säätyläiskotimuseo, Kolkkanrinteentie 39, avoinna to-su klo 12-18. 5/1,50 €.
J. L. Runeberg Saarijärvellä -näyttely, sisustettu 1800-luvun alun tyyliin. Lapsille tilauksesta aikamatka 1800-luvulle.

3.6.-17.8. Kivikauden kylä, Kivikirventie 10, avoinna klo 11-18 ti-su, heinäkuussa joka päivä. Laajin ja vanhin kivikausi kohde. 40 eri kohdetta. Lapsille oma toiminnallinen kylä esineineen. 9/7 €.

21.6.-17.8. Juhola, Ryöppäläntie 59, Tapperien veljesten kotitila, avoinna la-su klo 12-16. 3,50 €

Galleria Jarska, Tapani Kokko. Pampula Paula ja pari muuta, la-su 12-16.

Toivi Järvisen taidekoti Saarijärven museon pihapiirissä, Herajärventie 2. Taidekodissa on esillä vanhempaa suomalaista taidetta. Opastukset pe 27.6. klo 13 ja pe 4.7. klo 13. Ilmainen sisäänkäynti. Muulloin ryhmille tilauksesta, 044 459 8411

Saarijärvi

Kiitoksia ja tervetuloa!

Toivotamme kaikille kuntalaisille, vapaa-ajan-asukkaille ja matkailijoille oikein antoisaa kesää kohteissamme ja erityisesti iloista yhdessäoloa Kukonhiekan kesätansseissa.

Samalla kiitämme kaikkia tapahtumien järjestäjiä aktiivisesta panoksesta palvelujemme elävöittämisessä.

**VAPAA
PÄÄSY!**

Perinteiset

LOMALAISTEN KESÄTANSSIT

Kukonhiekan ke 9.7.2014 klo 20-02

Tanssia vauhdittavat:

Walkarit ja Christa Huikko Band

Karaokea. Ikäraja 18 v (koskee kaikkia!).

Tule, koe ja nauti!

Saarijärven kaupunki

Saarijärven Pullistus

Vain avainasiakaskortilla!

Avainasiakastarjous heinäkuussa

11,50
(14,98 e, 62,50 e/kg)

MULTIVITA MAGNESIUM 90 PURUTABL.
Lihaksille, luustolle ja hermostolle tärkeää magnesiumia parhaiten imeytyvässä sitraattimuodossa. Raikkaan greippimakuinen purutabletti.

saarijärven APTEEKKI

Kauppakatu 5, 43100 Saarijärvi, Säästökeskus, (014) 525 2700
www.saarijarvenapteekki.fi
ma-pe 9-18, la 9-14, su 12-14

Avainasiakkaaksi liittymällä saat parhaat keskittämisedut, jopa 8% ostohyvityksen! Asiakkaaksi liittyminen on maksutonta ja saat käyttöösi oman Avainasiakaskortin!
www.avainapteekit.fi

Avainapteekit

Sisä-Suomen HINAUSPALVELU OY

24h päivystys

P. 0400 180 111 www.24hinaus.fi

1. Saarijärven virsi

sanat ja sävel A.V.Mäkelä

Salomaaksi mainitaan Saarijärven rannat.
Löytävätkö vertojaan nää salmet, niemen kannat.
Näätköseljän välkkyvän, rannan lehdon viehkeän.
Kotiseudun kaunehimman Saarijärvi annat.

Lumperoisen hiljaisen, Lanneveden seljän,
Pyhäjärven, Summasen loiston muistan heljän.
Kalmarissa kangasmaat, Mahlun lehdot, niityt haat,
laitamailla lakkasuotkin herkkujansa kantaa.

Onnen sampo oiva on pyörimähän pantu,
leivän vahvan, vaalean tuottaa työ ja mantu.
Pellon mullat aurataan, korvet kylmät kuokitaan.
Tarmokkaalla toimellansa täällä elää kansa.

Kansa katsoi tähtiin, arvioitsi aikaa.
Soisiko Väinön kannelkin, tehtäis tiedon taikaa?
Hengenmiekkä mielevin innon syytti syömihin,
hengenvirttä voimallista Saarijärvi raikaa.

Saarijärvi-Seuran julkaisut 2014

Saarijärvi-Seuran julkaisut 2014, myynti Saarijärven museo, 044 459 8411, osa julkaisuista on myynnissä Saarijärven kirjakauppa Kipassa sekä Saarijärven Käsiyökeskuksessa

Saarijärvi soi, 368 kansansävelmää nykypelimannien käyttöön. Saarijärven musiikkihistoria nuotteineen/Minna Torppa, 2013, 35,00 €

Kylillä kummittelee - Saarijärveläisiä uskomustarinoita/ Minna Torppa, 2012 25,00 €

Sydän Saarijärvellä, Ilta Ikkalan juhla-kirja, Saarijärven kulttuurihistoria/toim. Maire Hyvönen, 2011, 30,00 €

Saarijärvi-Seura r.y. 60 vuotta 1948-2008. Kuokan jälkiä Saarijärven salomailla - ja vähän muuallakin/ Hannu Luotola, 2008, 25,00 €

Poaval, murrenno J.L. Runebergin runoon Bonden Pavo, Keski-Suomen murteen lyhyt kielioppi/ Harri Tapper, 2008, 10,00 €

Semmosta se ol! Saarijärvi 1800-luvulla, Saarijärven murteen vanhojen kulttuurisanojen selvitysteos/ Pentti Kähkönen, 2008, 15,00 €

Nälkämaan lapset I-II, historiallinen draama/ Pentti Kähkönen, 1998-2002, 18,00 €

Saarijärven rakennusperinnettä / Eeva-Liisa Lahnala, 1990, 15,00 €

Se kansa meidän kansa on, Runeberg värrikki ja kansakunta/ John Wrede, 1988, 15,00 €

Postikortit 1 ja 2-osaisina 1 / 1,50 €
Rutas-Matti ja Maapallopatsas
Paavon patsas
Saara Pylvänäisen Enkeliparvi
Kalmarin puhdetyöt ja Elämänpuu -röijy
Pellavan loukutus ja Saarijärven kansallispuku
Palavasalmi 1900-luvulla ja syksyllä 2007
Iloantie 1900-luvulla ja Jouluaatto Uudella-Hännisellä v. 1929
Muistoadresseja, 5,00 €
Saarijärvi soikoon CD, 15,00 €
Saarijärvi-Seuran eri värisiä lyhythaisia T-paitoja, 20,00 €
Saarijärvi-aiheinen Leijonasolki, Kalevalakoruu, 110,00 €

Saarijärvi kuvina -kirja

Paikallisin voimin tuotettu Saarijärvi kuvina -kirja kertoo mitä maalaiskaupungissa tehdään ja osataan.

Kustannusyhtiö

VAKKA &
KANSI

Kirjaa myyvät Saarijärvellä kirjakauppa Kipa
sekä Sampo-lehden toimisto.

Kirjassa on 160 sivua, kovat kannet ja nelivärikuvitus.

Pirjo Luotola Saarijärven Paavoksi 2014

”Saarijärven Paavoksi voidaan valita mies tai nainen. Valintaperusteeksi on asetettu uupumaton ponnistelu kotikunnan hyväksi, sen nimen tunnetuksi tekeminen sekä sosiaalinen mielenlaatu. Sektori, jolla valittava on elämäntyönsä suorittanut ja saavuttanut nimeämisen perusteena olevat vaatimukset, ei ole millään tavoin rajoitettu.”

Pirjo Hannele Luotola os. Hänninen, täyttää tiukimpienkin Paavo-perusteluiden tunnusmerkit: Hän on monipuolinen ja aktiivinen maa- ja metsätalouden ammattilainen sekä innokas ja menestyksekkäs toimija lukuisissa vapaaehtoisjärjestöissä.

Pirjo Luotola kirjoitti ylioppilaaksi 1979, valmistui maatilateknikoksi 1981, suoritti talouskoulun 1982, metsäkurssin 1980-luvulla sekä maatalousyrittäjäkurssin ja metsätalousyrittäjäatutkinnon 1990-luvulla. Hän on ollut maa- ja metsätaloyrittäjä yhdessä miehensä kanssa vuodesta 1984. Hän on nykyisin innostunut lähiruoasta, sen tuottamisesta ja markkinoinnista.

Luottamusta maasta, metsästä, pankista, kirkosta... Pirjo on toiminut sekä Lanneveden että Saarijärven maa- ja kotitalousnaisten 1980-luvun alusta, kummassakin useita vuosia puheenjohtajana. Hän on Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten puheenjohtaja ja tämän myötä myös ProAgria Keski-Suomen hallituksen jäsen. Saarijärven metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsen hän on ollut 2000-luvun alusta, myöhemmin laajemman MHY-Metson hallituksen jäsen (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Pylkämäki-Saarijärvi). Vuoden 2012 alussa perustetun MHY Keski-Suomen hallituksen puheenjohtajana hän on toiminut alusta lähtien. Tähän yhdistykseen kuuluu kaksitoista läntisen ja pohjoisen Keski-Suomen kuntaa. Pirjo Luotola on Järvi-Suomen metsänomistajaliiton hallituksen jäsen. Liitto on metsänhoitoyhdistysten kattojärjestö Keski-Suomen, Savon ja Kaakkois-Suomen alueella. Hän on myös MTK:n metsävaltuuskunnan jäsen. Lisäksi on Lanneveden paikallisosuuspankin hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Pirjo Luotola on kuulunut Saarijärven kaupungin sosiaalilautakuntaan ja ympäristölautakuntaan 1990-luvulla. Hän on nykyisen Saarijärven seurakunnan kirkkovaltuuston jäsen.

Harkinta, harjaannus, hyvyys, hyvinvointi

Pirjon, silloisen Hännisen, harrastuksia kouluaikana olivat 4H-toiminta ja seurakuntanuoret. Hän harrasti myös laulua opettajanaan Ulla Tenhunen. Maa- ja metsätalousyrittäjänä hän on osallistunut metsätaitokilpailuihin, joista on saavuttanut lukuisia voittoja 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Myös nuorisoseuratoiminta on kuulunut hänen harrastuksiinsa. Seuratoimissa Pirjo on osallistunut ravintolatoimintaan, mm. suurten pitojen järjestelyihin, näytelmiin, iltamiin, johtokuntatyöskentelyyn ja liikuntatapahtumien järjestelyyn. Hänen harrastuksiaan ovat lisäksi hiihto, lenkkeily, puutarhanhoito ja käsityöt. Hän on tehnyt kutomistaan kankaista muun muassa kansallispuvun ja Lanneveden naisten asun.

Hänelle on myönnetty Suomen nuorisoseurain hopeinen ansiomerkki ja hänet on valittu Vuoden naisryrittäjäksi Saarijärvellä vuonna 2012.

Tulta siirrettävä

Pirjo Luotolan sydämenasiana on yhteisöllisyyden lisääminen ja paikkakunnan myönteiseen kehittämiseen osallistuminen. Hänellä on sisäsyntyistä innostusta ja sosiaalisuutta ylenpalttisesti, ongelmana aikavaje ja miten saisi omaa ”tultaan” siirrettyä penseämpiin kanssasariin ja veljiin.

Pirjo Luotolassa ilmenevät nykyajan Saarijärven Paavon ominaispiirteet. Ne hän on imenyt isältään, joka oli varsinainen Saarijärven Paavo hengeltään ja mieleltään. Hän oli aina valmis auttamaan naapureita ja raivaajasukupolvena laajensi tilaansa ja kehitti yhteisöään ja ympäristöään, kuin myös uhrasi parasta nuoruuttaan isänmaata puolustaessaan.

Hannu Luotola
Risto Pynnönen

Kesäkuun alkupäivinä Luotolassa tehtiin viimeiset toukotyöt. Talon emäntä valmiina äestämään viimeiset pari hehtaaria.

Tämä tienviitta johtaa nykypäivän Paavon maatilalle. Ajat ovat muuttuneet: Koneet tekevät työt ja Paavo on nainen!